R. P. NATALIS ALEXANDRI ... HISTORIA ECCLESIASTICA VETERIS...

R. P. NATALIS ALEXANDRI

ORDINIS FF. PRÆDICATORUM,

IN SACRA FACULTATE PARISIENSI DOCTORIS
ET EMERITI PROFESSORIS

HISTORIA ECCLESIASTICA VETERIS NOVIQUE TESTAMENTI

Ab orbe condito ad Annum post Christum natum millesimum sexcentesimum: Et in loca ejusdem insignia Dissertationes Historicæ, Chronologicæ, Criticæ, Dogmaticæ.

EDITIO OMNIUM NOVISSIMA

Notis & Animadversionibus, quoad Historiam & Dissertationes novi Testamenti, aucta ad castigationem & illustrationem opinionum quarumdam Auctoris;

OPERA ET STUDIO

CONSTANTINI RONCAGLIA

CONGREGATIONIS MATRIS DEI.

Tomus Primus.

L U C Æ MDCCXXXIV.

Typis LEONARDI VENTURINI

DE SUPERIORUM LICENTIA.

BENEVOLO LECTORI
CONSTANTINUS RONCAGLIA.

*S*Tatim ac Natalis Alexandri in Historiam Ecclesiasticam celeberrimum Opus e Catholicorum manibus suprema Ecclesiæ Tribunalia eripuerunt, vota fuisse multorum, ut in quibus offenderat, corrigeretur, atque ita publico usui restitueretur, testis est Papebrochius in respons. ad art. 13. n. 30. & nihilominus nemo hucusque tantam provinciam suscipere attentavit. Non solùm difficultate laboris, ut opinor, territi, grandia enim plurimaque volumina erant evolvenda, in Natalem insurgere abstinuerunt, sed etiam quia fortè videbant nonnisi hominem scientiâ præclarissimum, ac fere in omnibus versatissimum posse tanti Viri vel errata deprehendere, vel deprehensa emendare. Et quidem ea fuit hujus Auctoris celebritas, ut passim ubique gentium viri ejusdem plauderent Libris, obviis ulnis exciperent, & in eis integram possidere Bibliothecam sibi blandirentur; unde non semel, sed iterum iterumque excusi summo etiam pretio prostabant: Nec obfuit non omnia veritati consona postea deprehensa fuisse; etenim cùm Ecclesiæ historiam nova nec exigua luce perfuderit, Fideique catholicæ omnia ferè dogmata pro suo virili adversùs heterodoxos constabiliverit, adhuc celeberrimi Theologi nomine meruit nuncupari; quo titulo dignum censuit etiam præstantissimus Sfondratus in eo libro, cui titulus: Innocentia Vindicata. *Temeritatis itaque me arguendum dubito, dum manum primus admovi ad ea confutanda, quæ in Natalis Alexandri Ecclesiasticam Historiam, eique adnexas Dissertationes censurâ digna irrepserunt. Spero tamen me de hujusmodi viros æquos absoluturos, qui sciant hac ausum esse, non quòd rem numeris omnibus absolutam conficere posse crediderim, sed quòd ipsos conatus profuturos putaverim. Deficere sub tanto onere veritus sum; adhuc tamen cùm publicæ me fortè consulturum utilitati speraverim, si quæ confutatione digna visa sunt primus oppugnare inciperem, ut ita saltem alios ad semper magis veritatem aperiendam excitarem; ideo diversas Notas, longasque Animadversiones in universis libris, in quibus Novi Testamenti historia exponitur, inserui. Neque etiam animis despondendum putavi, quia non ego primus id genus controversiarum excitavi; unde Auctorum jam probatorum vestigia relego, quorum nomen si aliquando omissum videant, nollem Lectores tanquam occultum plagiarium me traducere: ita etenim sapè factum est, quia memoriâ exciderat Auctor, a quo adnotanda animadvertendaque didiceram. Sed nec ex mea sententia publici juris fient quæ, quæ majori potui diligentiâ libros versando, comparavi; verùm Amicorum judicio, quibus ea elargiri animus est, acquiescendum reor, vel scilicet typis evulgare, vel flammis donare decernant. A temeritatis nota ex eo etiam me æqui boníque æstimatores vindicaturos credo, quia si in Natalis historia dissertationibusque non solùm quædam magis explicanda d[illegible], sed alia etiam a quibus esset discedendum, ipsum Natalem mihi co[illegible]ientem vidi; in Præfatione etenim in quatuor Evangelia enavigasse dicit Historiæ Ecclesiasticæ immensum pelagus scopulosis cotibus infestum, ac proinde in eo ad scopulos non offendere, non allidi difficillimum fuisse.*

Ut alii hoc mare emetientes periculosas syrtes vitarent, suo periculo didicit sapientissimus Scriptor hanc regulam in eadem præfatione anteponere: Votis, ait, ferventissimis exopto & precor, ut omnes homines literati privatos sensus suos & opiniones Sedis Apostolicæ, & Episcoporum judicio in rebus fidem aut disciplinam quoquo modo spectantibus religiosè subjiciant & conforment: Ecclesiæque ordini, paci, unitati propriæ sententiæ amorem sacrificent. *Ab hac nihilominus regula discessit Natalis, sæpè potiùs Facultatis Parisiensis placita præ oculis habens, ejusdemque in quasdam innoxias propositiones censuras; unde factum est, ut non satis Sedis Apostolicæ judicio suas opiniones conformave-*

vit. Vidit hanc Parisiensi Scholæ adhæsionem etiam Elias Vejelius è Protestantium grege; unde in sua Dissertatione Isagogica in selecta Historiæ Ecclesiasticæ Capita R. P. F. Natalis Alexandri *hoc etiam animadvertit, ut velit vel ipsos Theologos Romanos haud gravatè se componere ad mores interpretationesque Ecclesiæ Gallicanæ. Absit nihilominus a me ut florentissima Academia, quæ non solùm in Gallia, sed etiam in toto orbe inferiorem aliis locum sibi tribui non pateretur, aliquid detractum velim. Ipsius Historia nobis exhibet, quanta fuerit ejusdem fama, quanta in ecclesiasticis negociis auctoritas, quanta in propaganda fide, in extirpandis schismatibus, in componendis controversiis solertia & industria; quapropter omni reverentia colendam unusquisque existimabit. Quia tamen in multis offendimus omnes, non semper tanta Facultatis (cujus sententias nullo peculiari modo dirigit Spiritus S. neque enim dogmatum Judex constituta est, sed ut Judicibus, prout cætera id genus Academiæ, opituletur instituta) opinionibus subscribens veritatem assequetur, sed & quandoque ab ea desciscet. Et re vera ne præclarissima Facultas sibi nimis fideret, sed humillime Christi in terris Vicario obsequeretur, non semel permisit Deus in errores prolabi, quos non defuit qui colligeret; videndusque liber, cui titulus la* Sorbone Tombee. *Hunc vulgatum legimus unà cum Clementis XI. decreto, quo suspenduntur privilegia a Sede Apostolica Parisiensi Facultati elargita; quia major quamvis non sanior DD. pars decretum, quo jam Constitutionem* Unigenitus *summa cum reverentiâ ac obsequio exceperant, adulterinum postea, commentitium, & e Facultatis Commentariis eradendum declararunt. Cùm ita agendo oculos a Petri Cathedrâ averterint, ac gravis inobedientiæ crimine se inquinaverint, meruerunt a Clemente privilegiorum suspensione puniri; eos etiam redarguens quia eamdem Constitutionem multiformiter impetere atque proscindere non verebantur: divexando insuper clarissimos illos collegas, qui a veritatis semita non recesserant. Magis magisque item in errore obdurati, ut idem Pontifex narrat, illorum Episcoporum decreta, quibus sese abhorrere ab hujusmodi perversâ agendi ratione ostenderant, despitere ac publicè oppugnare non erubuerunt. Hæc innuenda credidi, ut appareat non semper firmum esse opinionum præsidium, eisdem Facultatem Parisiensem consentire; eò enim pervenit ut Christi Vicario solemniter definienti obtemperare detrectaverit; unde originem traxisse hæreses & schismata ita conqueritur S. Cyprianus Ep. 55. quæ est ad Cornelium:* Neque enim, *ait,* aliunde hæreses exortæ sunt, aut nata schismata, quàm inde, quòd Sacerdoti Dei non obtemperatur, neq; unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus Judex vice Christi cogitatur. *Cæterùm non me latet quantùm Summo Pontifici obsequendum agnoverit, quantum ipsius definitionibus tribuendum; qua de re potissimùm consulenda ipsius antiquiora decreta apud Maulerum, Duvallium, aliosque ejusdem Scholæ Doctores.*

Si verò fortè ab aliquibus, qui erga Christi Vicarium satis æqui non sunt, inter aulæ assentatores me adnumeratum videro, injuriam patienter feram, testimonium mihi perhibente conscientia mea. Fateor tamen quòd me summopere puderet, si veritatem prodidissem aliorum aures mulcendi prurigine. Num fortasse Sedes Apostolica assentatorum voce indiget, ut sua privilegia in Petri personâ divinitùs sibi collata tueatur? Perpetuus profectò sum in asserendo Romani Pontificis definitiones omni prorsus infallibilitate pollere, in ipsum supra Oecumenica Concilia extollendo; at ita ex S. Scripturis didicisse profiteor, ita ex jugi Ecclesiæ consensu, ad quem & ipsi adversarii nos provocant: atque utinam id omnibus suadere concederetur, tunc etenim membra a suo capite divulsa Ecclesia nunquam lugeret. Ad alia etiam diverti, ut multoties innuerem quæ nostra hac ætate sapientioribus criticis magis arrideant. Illud tamen ingenuè fatendum tali eruditione ac omnigena literatura Natalem præditum ubique reperisse, ut si a quibusdam præjudiciis liber extitisset, non auderem illis contradicere, qui postremis hisce temporibus nemini esse secundum contendunt. In ejus verò libris examinandis postremam ipsorum editionem perlustravi, ibi enim quædam omissa, quæ etsi in prioribus legerentur, non ampliùs ut sua agnoscere demonstravit.

Quia

Quia tamen eamdem ac Natalis semitam aggressus est Bossuet in Defensione Declarationis Cleri Gallicani (hoc Opus ut legitimum tanti Antistitis fœtum non pauci agnoscere renuunt) ideo utrumque, ubi eadem est doctrina communio, confutandum unà duxi; sicut et non semel sejunctim de eodem Bossuet verba facere non omisi. Fateor quidem praclarissimum hunc Præsulem summâ me semper veneratione fuisse prosequutum; at in præfato Opere, si inter ipsius Opera sit recensendum, catholici præsulis partes non implesse fidenter dicam; cùm ubique Christi Vicarii potestati detrahere sibi mentem fuisse ostendat; ubique Romanorum Pontificum seu vera, seu præsumpta errata extollere [absit invidia verbo] satagat: ac ubi quandoque errasse ut particulares personas agnoscere debuisset, Pontifici ut Christi Vicario, ut universalis Ecclesiæ Magistro errores tribuendos pro viribus propugnat. Ita latam schismatibus viam aperit; neque etenim religioni ducunt, ac hac etiam ætate nostrâ oculis perspicimus, Magistro non obedire, quem erroribus obnoxium credunt. Quòd si Vejelius in supracitata dissertatione tantùm cum suis gregalibus plaudit, quòd, ut & ipse judicat, oppugnati fuerint a Natale Romani Pontifices, eorumque infallibilitas ac superioritas, quòd Romana Curia divexata, quòd Pontificia auctoritatis assertores dejecti, crepantibus profectò buccinis Bossuetum excipient, cùm, ni mea me fallat opinio, Natalem longè superet Romanos Pontifices impetendo. Cæterùm cùm nullius sit particularis Auctoris censuras aliis inurere, id Ecclesiæ Judicibus omnino relinquo; ac propterea prætereunda ea omnia duxi, quibus Bossuet Declarationem Cleri Gallicani ab omni censura immunem ostendere nititur. Omnes scire sufficiat Alexandrum VIII. cùm non potuisset ea dissidia componere, quæ inter Sedem Apostolicam Regemque Christianissimum flagrabant, morti proximum adstantibus Cardinalibus illud jamdudum conceptum diploma publicari voluisse, quo quicquid a Galliæ Episcopis an. 1682. in Conventu Parisiensi actum fuerat, improbatur. Cùm postea Innocentio XII. pax tandem fuerit conciliata, inter alias hæc etiam conditio intercessit, quòd Galliæ Antistites, qui a Rege nominati ad Ecclesias fuerant, Conventus Parisiensis decreta revocarent. Hæc videsis apud Sfondratum in calce Regalis Sacerdotii, ubi narrat quo pacto inter Sedem Apostolicam, ac Regem Christianissimum certamen finierit.

Monendum demum duxi amicum Lectorem ita Notas, ac Animadversiones disposuisse, ut singula suis aptentur locis, nec ex eis particulare volumen constandum existimasse. Sæpissimè ad ea quæ in præcedenti capite, seu dissertatione Natalis affirmavit, referuntur; unde absque eo quòd molestè jam ab eo dicta repetantur, facillimè in anterioribus perleguntur, atque ita sub oculos sunt quæ in Notis vel magis explicantur, seu ibi, aut in Animadversionibus confutantur. Ubi verò particulare volumen certè non exiguæ molis ex illis constare animus fuisset, non pauca improbo labore ex Natale erant transcribenda, ne Lector dum Notas &c. legeret, continuum subire fastidium cogeretur, tomum illum nempe consulendi, ubi de iis sermo esset, quæ in eisdem Notis &c. ad examen revocarentur. Sed non solùm transcribendi non spernendum incommodum, sed novus etiam ordo, quo particulare volumen fuisset exarandum, ab hoc novo onere subeundo animum avertit: & quamvis quibusdam ita agendum placuisset, quorum tamen consiliis meo, cui omnes quos consului, suffragati sunt, præponere nescirem, adhuc ne eis assentirer valetudo semper magis adversa coegit, quæ me imparem novis reddidit scriptitationibus.

Si autem quandoque fiat has meas lucubrationes publica luce gaudere, cum ipso Natale Alexandro in generali præfatione sanctè testor non esse tam amenter superbum, ut nulla in re errasse præsumam; sicut & vereor quadam in tam vasta Natalis historia me fugere potuisse quæ forent corrigenda. Cujuscumque igitur viri docti censuræ me libentissime submitto, sed maleò magis summi Ecclesiæ Hierarchæ judicio, in quo D. Petrum loquentem audire profiteor.

PRÆFATIO

GENERALIS.

NOvæ hujus Historiæ Ecclesiasticæ ab Orbe condito ad annum Christi sexcentesimum supra millesimum Editioni multis præfari non est opus. Prodit illa secundis curis emendatior ac locupletior. Nam præter Observationes plurimas, quas scribendo proficiens passim addidi, Dissertationes aliquot seorsim ante vulgatæ, suis quoque locis opportunè insertæ sunt, scilicet de Confessione Sacramentali adversùs Librum Joannis Dallæi Calviniani Ministri. De divina Episcoporum supra Presbyteros eminentia adversùs Blondellum. De Chorepiscopis. De Sacrorum Ministrorum Cœlibatu & Paphnutii Historia. De Vulgata Scripturæ Sacræ Versione. Dissertationis ejusdem Vindiciæ seu Antirrhetica adversùs eruditum Ordinis FF. Minorum Theologum Parisiensem, variaque Opuscula critica & encomiastica Doctorem Angelicum S. Thomam Aquinatem spectantia. Nova etiam Dissertatio his maximè necessaria temporibus accessit adversùs errores Beguardorum in Quietistis redivivos, qua spuriorum Mysticorum fanaticum systema funditus evertitur, periculosa dogmata refelluntur.

Historiæ Ecclesiasticæ Sæculi Quarti Appendicem de Canone quadragesimo septimo Concilii Carthaginensis tertii, seu de Libris Canonicis in primâ Editione subjunxeram, nondum inito consilio de scribenda Testamenti Veteris Historia: in qua cum uberiùs & accuratiùs a me tractata sint fere loca singula, quæ Libros sacros Veteris Testamenti spectant, quæ verò ad Novi Testamenti Libros attinent convenientiùs tractata sint in Synopsi Historiæ Ecclesiasticæ Sæculi I. Cap. XI. Articulo II. Appendicem illam, quæ superflua jam videretur, hac in Editione prætermisi.

Scholia quod spectat passim intertexta (si pauca excipere Historiam Veteris Testamenti illustrantia) his occasionem dedit Indiculus Anonymus Religiosorum Censorum, mihi primùm benevolè oblatus ab Eminentissimo Cardinali, quem singulari cum nominis encomio, & grati animi significatione appellarem, nisi id ejus Eminentia prohibuisset, Româ tandem ad me missus post obitum Innocentii Undecimi sanctæ memoriæ Pontificis Maximi. Hoc in Indiculo mihi tribui plurima a verbis plerumque meis & mente planè aliena, multa per se innoxia reprehendi, quæ Historicè dumtaxat narro ac refero, persæpè acerbis criminationibus impeti, quasi asserta essent ut dogmata inconcussâ fide ab omnibus tenenda, nonnulla mihi affingi contra debitam Sanctæ Sedi Apostolicæ & Christi Jesu in terris Vicario, omniumque Christianorum Patri observantiam cùm perspexissem, Religiosorum Censorum Notas uno veritatis elucidandæ studio, justaque defensionis causâ, quam modestiori stylo potui, diluendas suscepi, Scholiis ad singula capita, Dissertationes, Quæstiones vel Articulos, in quibus aliquid censoriâ animadversione dignum æstimarunt, subjunctis. Id nemo, ut spero, improbabit veritatis & æquitatis amator. Accusatis enim Authoribus Scripta sua edere Apologias moris semper fuit. Dionysium Alexandrinum, Hieronymum, Orosium, Julianum Toletanum Patres Sanctissimos prisca Ecclesiæ seculis, Alphonsum Tostatum Abulensem deinde Episcopum, Joannem Picum Mirandulanum Comitem, aliosque Scriptores illustres, &

inter

inter illos Ludovicum Thomassinum recenti memoriæ, Apologeticas Responsiones edidisse ut Operum suorum Censoribus satisfacerent, res est doctis omnibus explorata. Sanctos illos Patres & celebres Auctores imitatus, Religiosorum Censorum in Historiam meam Ecclesiasticam Notas Scholiis diluo, mentem meam sicubi obscura fortè visa est, explico; agnitam defendo veritatem, cui præscribere nihil potest, quod meum est, agnosco sincerè; quod alienum, rejicio; quod historicè dumtaxat, non dogmaticè a me scriptum est, ita scriptum declaro, ita accipi rogo, quod in opinione positum est, ut opinionem propono, tametsi nec privatam, nec novam: quàm Catholicè, quàm magnificè sentiam de summa Romani Pontificis toto orbe Christiano potestate ac privilegiis a Christo collatis, vel ab Ecclesia universa agnitis, ubi opus est, expono, meamque erga sanctam Sedem Apostolicam observantiam confirmo. Non sum tam amenter superbus, ut nulla in re me errasse confidam. Scribendo me profecisse docti fortè agnoscunt: a perfectione sine ullo errore scribendi in ista etiam ætate longè me abesse ipse agnosco, palamque profiteri non erubesco: sed interest quantum & in quibus erretur, & quàm facilè quisque vel quantâ pertinacia suum defendere conetur errorem. Securum me existimo, Cathedræ Sancti Petri, unde unitas Sacerdotalis exorta est, ex qua veritatis oracula funduntur, & Doctrinæ Fidei, Morum Disciplinæ, quæ in ea prædicatur & traditur, ab Apostolis acceptæ, & ad nos usque per continuam Pontificum successionem derivatæ, firmiter adhærens: Ecclesiæque Romanæ omnium Ecclesiarum Matris & Magistræ, ac Summi Pontificis doctrinarum omnium ac librorum supremi Censoris ac Judicis examini & judicio hoc Opus, cæteraque a me edita, vel deinceps edenda, ut humilis filius ac discipulus summa reverentia & devotione subjiciens: UT EJUS AUCTORITATE QUÆ SUSCIPIENDA SUNT, APPROBENTUR, ET QUÆ CORRIGENDA SUNT, EMENDENTUR.

S. Anselm. in præfat. Libri de Fide Trinitatis.

HISTORIA

HISTORIA ECCLESIASTICA VETERIS TESTAMENTI A PRIMA MUNDI ORIGINE AD NATALE CHRISTI,

IN SEX ÆTATES DIVISA, ET SELECTIS DISSERTATIONIBUS ILLUSTRATA.

PRÆFATIO.

ECCLESIASTICA Historiâ ad annum sexcentesimum supra millesimum perductâ, vix manum e tabula subduxeram, dilatâ in aliud fortè tempus, si vitam Deus commodaverit, vel aliis relictâ rerum hoc seculo gestarum tractatione; cùm aliquid deesse Operi a me suscepto existimavi, & operæ pretium me facturum, si Ecclesiasticam Testamenti Veteris Historiam selectis etiam Observationibus ac Dissertationibus illustrarem: sic enim demum completum fore & integrum totius Historiæ Sacræ, nova nec antea tentata methodo adornatæ corpus. Id pensi literarii eò quidem lubentiùs a me susceptum est, quòd nemini ingratum fore intellexerim, utile verò futurum ad Scripturarum Divinarum intelligentiam, ad quam suos Candidatos & Baccalaureos accuratiùs informari sacra Facultas Parisiensis sapientissimis Decretis edixit, approbante Rege Christianissimo LUDOVICO MAGNO, Religionis ac Literarum Restauratore, Conservatore, Protectore. Atque eò delectabiliùs huic me Operi addixi, quòd nova inde mihi detur occasio Scripturam Sacram relegendi, scrutandique, ac Divina Eloquia meditandi, præ favo mellis dulciora. Id autem Opus in sex Epo-

chas seu Ætates distribuo, & uno, Deo dante, Volumine in folio complectar. Prior Ætas ab initio temporis ad Diluvium excurrit. Altera a fine Diluvii ad vocationem *Abrahami*. Tertia a vocatione *Abrahami* ad egressum Israelitarum ex Ægypto. Quarta ab egressu Israelitarum ex Ægypto ad ædificationem Templi Salomonici. Quinta ab ædificatione Templi ad captivitatem Babylonicam. Sexta a captivitate Babylonica ad Nativitatem Christi, qui homines e duriori longè & infeliciori captivitate eruit. Eamdem autem sector methodum, quam in Ecclesiastica post Christum Historia sum secutus. Primò scilicet exhibeo Synopsim Historiæ Sacræ, ut in Libris Canonicis scripta est. Deinde ut a *Josepho* illustrata, vel ab illo, Hebræisque reliquis interpolata. Demùm ut ab Ethnicis Scriptoribus confirmata vel adulterata. Synopsim subjicio Historiæ exoticæ ac profanæ ad singulas Ætates pertinentis. Post Historiæ compendiariam tractationem, in argumenta difficiliora Historiam, Chronologiam, Criticam, spectantia incumbo; eaque selectis Dissertationibus pro modulo meo conor illustrare. Deum precor immortalem, ut gratiæ suæ radiis tenebras meas illuminet, quò id Operis ad ædificationem Ecclesiæ perficere valeam; cujus, & Sanctæ Sedis Apostolicæ judicio, illud, qua par est humilitate, observantia, & devotione subjicio.

DE Mandato Illustrissimi, ac Reverendissimi Domini Octavii Archidiaconi Sardi Vic. Capitul. vidit Jo: Vincentius Roncaglia, & imprimi posse judicavit.

IMPRIMATUR.

OCTAVIUS ARCHIDIAC. SARDI Vic. Capitul.

CAROLUS DE NOBILIBUS Illust. Offic. super Jurisdict. Præpos.

INDEX

ARTICULORUM, DISSERTATIONUM, Propositionum, Assertionum, Capitum, & Paragraphorum, quæ in hoc primo Volumine continentur.

ÆTAS MUNDI I.

A TEMPORIS PRINCIPIO AD DILUVIUM.

HISTORIÆ SYNOPSIS.

ÆTAS MUNDI II.
A FINE DILUVII
AD VOCATIONEM
SEU
PROFECTIONEM ABRAHAMI.
HISTORIÆ SYNOPSIS.

III. MUNDI ÆTAS

A PROFECTIONE ABRAHAMI IN CHANANÆAM, AD EXITUM FILIORUM ISRAEL EX ÆGYPTO.

HISTORIÆ SYNOPSIS.

IN III. MUNDI ÆTATEM

DISSERTATIONES SELECTÆ.

Dif-

IV. MUNDI ÆTAS, AB EGRESSU ISRAELITARUM EX ÆGYPTO, AD ÆDIFICATIONEM TEMPLI.

Art. I.

IN IV. MUNDI ÆTATEM

DISSERTATIONES SELECTÆ.

FINIS.

ÆTAS MUNDI I.
A TEMPORIS PRINCIPIO AD DILUVIUM,
Annos MDCLVI. complexa.

HISTORIÆ SYNOPSIS.

ARTICULUS PRIMUS.

Hujus Ætatis exponitur Historia ut in Sacris Literis traditur.

Temporis initium Mundi. DEUS Optimus maximus, cum ab æterno sibi ipsi esset *Mundus, & locus, & omnia*, nullius indigus, propter semetipsum *in principio creavit cælum & terram*. Quod temporis principium incidit in noctis illius initium, quæ diem Octobris XXIII præcessit, anno Period. Julianæ DCCX. ante Æram Christianam quater millesimo quarto.

Genes. 1. Primo seculi die, Cælum, hoc est, cælestes orbes universos, sublunumque hunc globum ex Aquis & Terrâ conflatum Deus creavit, concinentibus & collaudantibus cum omnibus Angelis simul creatis, juxta illud Job 38. *Ubi eras quando ponebam fundamenta terræ? . . . . Quis posuit mensuras ejus, si nosti, vel quis tetendit super eam lineam? Super quo bases illius solidatæ sunt? Aut quis demisit lapidem angularem ejus, cùm me laudarent simul Astra matutina, & jubilarent omnes filii Dei?* Porro cùm Terra esset inanis & vacua, idest, omni cultu & ornatu destituta, & tenebræ essent in superficie Abyssi, Spiritu Domini interim aquis incubante, Deus imperiali verbo lucem produxit, quam a Tenebris dividens, appellavit diem, & illas noctem. Factumque est ex vesperâ (quo nomine primigenias illas tenebras intelligere nihil vetat) succedente luce, dies unus.

II. Alterâ die fecit Deus Firmamentum, quod Cælum appellavit, seu creatis priùs cælestibus orbibus, munus illi tribuit dividendi Aquas superiores ab inferioribus terræ circumfusis, instar septi cujusdam & muri. Quanquam & Aër Cælum & Terram inter expansus Firmamenti nomine intelligi non incongruè possit.

III. Tertiâ die, Aquis inferioribus unum in locum jussu Dei confluentibus, Terra emersit arida. Aquarum conceptaculum Creator Maria appellavit. Eruptit & fluvios, qui in Mare refluerent, juxta illud Ecclesiastis 1. *Omnia flumina intrant in Mare, & Mare non redundat: ad locum unde exeunt flumina revertuntur, ut iterum fluant.* Terram omne genus herbas & plantas eâdem die germinare jussit ac fecit Deus, cum seminibus & fructibus. Paradisum etiam, seu hortum voluptatis in Eden plantis ornavit, in quibus arbor vitæ, & arbor scientiæ boni & mali. Paradisum alluebat fluvius, inde in quatuor capita, seu quatuor alios fluvios divisus, quorum nomina, *Phison, Gehon, Tygris, & Euphrates*.

VI. Quarto die, Solem & Lunam, ac reliqua Sydera Deus condidit, esseque jussit in signa & tempora, & dies, & annos: In signa utique serenitatis, pluviæ, tempestatum, & id generis aliorum, quibus agricultura, medicina, nautica, & pleræque vitæ partes gubernantur, non verò in signa fortuitorum eventuum, ut Astrologi, & Genethliaci ariolantur, quorum vanitatem redarguunt ac refellunt SS. Patres, *Basilius* Homiliâ 6. in *Hexaëmeron* cap. 4. *Augustinus* Lib. 4. *Confessionum* cap. 3. Lib. *Quæstionum ex Augustinianarum* Quæst. 45. Lib. 5. *De Civitate Dei*, Capp. 1. 2. 3. 4. 5. 6. & 7. *Theodoretus* Quæst. 15. in *Genesim* & alii.

V. Quinto die, piscium & volucrum genera ex aquis a Deo producta sunt, & fœcunditate donata.

VI. Sextâ die, terrestria animalia creata sunt, tum gradientia, tum repentia. Demùm omnipotens Artifex Hominem creavit ad imaginem suam, tum secundùm mentem, ratione cognitionis & scientiæ, secundùm illud Apostoli ad Colossenses 3. *Expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis, & induentes novum, eum qui renovatur in agnitionem, secundùm imaginem ejus qui creavit illum.* Tum secundùm voluntatem, ratione Libe-

quos cum filiis Diluvium effugerat, ab indigenis Armeniâ pulsum, ædibusque ac possessionibus ejectum, sive intermediâ regione peragratâ in desertos Syriæ montes secessisse commemorat.

Nicolaus Damascenus, Libro 96. Historiæ universalis, referente *Josepho* Lib. 1. *Antiquitatum*, Capit. 4. de Diluvio hæc habet: *Est super Minyadam ingens in Armeniâ Mons Baris dictus, in quo fama est servatos ex Cataclysmo multos, unum verò in Arcâ vectum ad summum ejus jugum appulisse, duratque lignorum ejus Arcæ mansisse reliquias. Hic, credo, is fuerit, cujus Moses meminit, qui Judæis Leges condidit.*

Americanos Diluvii notitiam habuisse, *Josephus Acosta*, & *Antonius Herrera* testantur.

IN MUN-

IN MUNDI PRIMAM ÆTATEM DISSERTATIONES SELECTÆ.

DISSERTATIO I.

De Opificio sex dierum.

ARTICULUS I.

Quid nomine Principii, in quo Deum Cœlum & Terram creasse Moses scripsit, intelligendum venit?

PROPOSITIO I.

Cœlum & Terram in principio creata scripsit Moses, ut ante omnia & in ipso Mundi et temporis exordio condita significaret.

HANC intelligentiam meret locutionis simplicitas [illegible] apud homines [illegible] qui de Architectis dicunt, In principio fundamenta posuit [illegible] fundamenta [illegible] Tertullianus [illegible] contra Hermogenem Cap. [illegible]

[illegible]

II. [illegible]

[illegible]

incere [illegible] ad [illegible] Principium [illegible] Dominus. [illegible] Proverbiis.

[illegible]

III. Ita quoque S. Ambrosius Lib. I. Hexaemeron, Cap. [illegible] Principium aut ad tempus refertur, aut ad numerum, aut ad fundamentum [illegible]

[illegible]

IV. [illegible]

[illegible] S. præfertim Epiphanium, & S. Theodoretum [illegible]

VII. Respondetur secundo [illegible] secundum illorum Patrum sententiam, qui Angelos ante mundum hunc [illegible] & corporeum [illegible], hæc verba, *in principio creavit Deus cælum & terram* [illegible] ab initio temporis [illegible] creavit [illegible] Deus cælum terramque [illegible] a Deo [illegible] corpore [illegible] quod [illegible] per [illegible] est [illegible]. Hanc [illegible] S. Basilius [illegible] in Genesim [illegible] tempore [illegible] ad Deum [illegible] Principibus [illegible] quo omnes Angelorum [illegible] Deus condidit [illegible] Moysi [illegible] Idque [illegible] ad Colossenses [illegible]: *Quoniam in ipso condita sunt universa sive visibilia, sive invisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates, sive* [illegible] *sive Archangelorum* [illegible] [illegible] Genesi [illegible] *in principio* [illegible] *tempore* [illegible] Mundum [illegible] *in principio factum esse* [illegible] S. Augustinus [illegible] De Genesi ad Litteram [illegible] cap. [illegible] [illegible] *quæ tempora* [illegible] *corpus* [illegible] *tempora, si* [illegible] *corporum* [illegible] *creatura* [illegible] *cælum & terram* [illegible] *Angelos* [illegible] *creatura* [illegible]

[illegible]

PROPOSITIO II.

Principii nomine Filium Dei æquum [illegible] *intelligatur in hoc Genesis* [illegible] *In principio creavit Deus Cælum & Terram.* [illegible] *apud* [illegible] *est.*

VIII. Hæc interpretatio aliis Scripturæ locis [illegible] confirmatur. Christus enim [illegible] ipsum [illegible] principium [illegible] Joannis [illegible] *principium qui & loquor vobis* [illegible] Evangelii [illegible] *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil* [illegible] Apostolus ad Hebræos cap. [illegible] *Deum* [illegible] *hæredem universorum, per quem fecit & sæcula* [illegible] *In principio Domine terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt cæli* [illegible] Epistola ad Colossenses: *Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ, quoniam in ipso condita sunt universa in cælis & in terra, visibilia & invisibilia.*

IX. Ita hunc Geneseos locum plerique Patres [illegible] Tertullianus Libro contra Praxeam, [illegible] *In principio Deus fecit sibi Filium.*

Origenes [illegible] in Genesim [illegible] *Quod est omnium principium, nisi Dominus noster & Salvator omnium Christus Jesus, primogenitus omnis creaturæ? In hoc ergo principio, hoc est, in Verbo suo, Deus Cælum & Terram fecit.*

S. Basilius [illegible] Græcum, [illegible] *Verbum,* [illegible]

S. Ambrosius Libro [illegible] Cap. [illegible] *In hoc ergo principio* [illegible] *in Christo, fecit Deus Cælum & Terram* [illegible] *omnia facta sunt, & sine ipso factum est nihil.*

S. Augustinus Libro [illegible] Confessionum Cap. [illegible] *Domine Deus meus* [illegible] *principio* [illegible] *In hoc principio, Deus fecisti Cælum & Terram, in Verbo tuo, in Filio tuo* [illegible]

[illegible] Libro De Genesi ad Litteram Capite [illegible] *Trinitas* [illegible] *In principio fecit Deus Cælum & Terram* [illegible] *& Spiritus Dei ferebatur super aquas* [illegible] *Trinitas* [illegible] *Verbum* [illegible] *Deus* [illegible] *quia bonum est.*

Idem Libro contra Adversarium Legis & Prophe-

SCHOLION.

ARTICULUS II.

PROPOSITIO I.

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO [illegible]

[illegible]

PROPOSITIO III.

ARTICULUS II.

PROPOSITIO I.

SCHOLION

[illegible]

PROPOSITIO

[illegible]

SCHOLION.

ARTICULUS IV

PROPOSITIO I.

PROPOSITIO II.

SCHOLION

ARTICULUS VI.

De Opere quartae Diei.

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

ARTICULUS VII

[illegible]

PROPOSITIO I

[illegible]

SCHOLION.

PROPOSITIO II.

SCHOLION

ARTICULUS VIII.

[illegible]

PROPOSITIO I.

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO II.

[illegible]

SCHOLION I.

[illegible]

SCHOLION II.

[illegible]

DISSERTATIO II.

DE PARADISO.

ARTICULUS I.

De Loco & Situ Paradisi.

PROPOSITIO I.

PROPOSITIO [illegible]

[illegible]

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

ARTICULUS

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

PROPOSITIO II.

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO III.

De Adamo & Eva.

ARTICULUS I.

Utrum Adam primus omnium hominum fuerit, an vero fuerint homines Præadamitæ.

ASSERTIO UNICA.

[illegible]

SCHOLION

ARTICULUS II.

[illegible]

ASSERTIO UNICA

[illegible]

SCHOLION.

ARTICULUS III.

De Adamo & Eva Tentatione, & Lapsu, Poenitentia.

ASSERTIO I.

ASSERTIO II

[illegible]

ASSERTIO III.

[illegible]

[illegible]

SCHOLION

[illegible]

DISSERTATIO IV.

De Polygamia Lamechi

PROPOSITIO UNICA

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO V.

De Regno, & Prophetarum [illegible].

PROPOSITIO I.

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO II.

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO VI.

De Caio [illegible].

PROPOSITIO UNICA

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO VII.

DE FILIIS DEI CUM FILIABUS Hominum commixtis, & de Gigantibus Antediluvianis ex illâ copulâ genitis.

PROPOSITIO I.

[illegible]

PROPOSITIO II.

SCHOLION.

DISSERTATIO VIII.

DE ANNIS PATRIARCHARUM

DISSERTATIO IX.

DE PATRIARCHARUM Longaevitate.

[illegible]

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

[illegible]

SCHOLION I.

[illegible]

SCHOLION II.

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO X.

De Arcâ Noe, & Diluvio.

ARTICULUS I.

De Arcæ dimensionibus.

[illegible]

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

ARTICULUS II.

De Arcæ Mysticæ significatione.

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

ARTICULUS

PROPOSITIO UNICA

ARTICULUS IV

PROPOSITIO UNICA

[illegible]

ARTICULUS V.

[illegible]

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

qui *ignis aeterni poenam* Sodomitis & Gomorrhaeis inflictam asserit. Ita neminem eorum qui diluvio perierunt, aeternam damnationem evasisse credibile est, parvulis exceptis, si qui per Sacramentum legis naturae, aut Fidem signo aliquo sensibili & sacro significatam & confirmatam, ab originali peccato mundati sunt, & sanctificati. A sententiâ itaque *S. Hieronymi & Ruperti* hac in Quaestione discedimus, salvâ, quam tantis Viris debemus, veneratione.

SCHOLION.

Quicumque extra Arcam pereunt, in aeternum pereunt. Quicumque extra Ecclesiam moriuntur, per temporalem mortem ad aeternam transeunt. Sed & in ipsâ Ecclesiâ nemo salvatur, nisi Cruci Christi, cujus Arca typus fuit, inhaereat. Ad coelestem patriam volumus pervenire: *Interjacet mare hujus saeculi quâ imus, etsi jam videmus quò imus. Nam multi nec quò eant vident. Ut ergo esset & quâ iremus, venit inde ad quem ire volebamus. Et quid fecit? Instituit lignum, quo mare transeamus. Nemo enim potest transire mare hujus saeculi, nisi Cruce Christi portatus. Hanc Crucem aliquando amplectitur & infirmus oculis. Et qui non videt longè quò eat, non ab illâ recedat, & ipsa illum perducet...... Mare transeundum est, & lignum contemnis? O sapientia superba, irrides crucifixum* ,, *Christum, ipse est quem longè vidisti.* In prin- ,, cipio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum. *Sed quare crucifixus est? Lignum tibi humilitatis ejus necessarium erat. Superbiâ enim tumueras, & longè ab illâ patriâ projectus eras, & fluctibus hujus saeculi interrupta est via, & quâ transeatur ad patriam non est, nisi ligno porteris. Ingrate, irrides eum, qui ad te venit ut redeas. Ipse factus est via, & hoc per Mare, unde in Mari ambulavit, ut ostenderet esse in Mari viam. Sed tu, qui quomodo ipse ambulare in Mari non potes, navi portare, ligno portare. Crede in Crucifixum, & poteris pervenire.*

S. August. Tractatu in Joan.

Finit Prima Mundi Aetatis.

SECUNDA

SECUNDA MUNDI ÆTAS
A FINE DILUVII
AD VOCATIONEM SEU PROFECTIONEM
ABRAHAMI
ANNOS COMPLEXA CCCCXXVI. MENSES IV. DIES XVII.
HISTORIÆ SYNOPSIS

CAPUT PRIMUM.

Hujus Ætatis exponitur Historia ut in Sacris Literis traditur.

I. ANNO sexcentesimo primo vitæ *Noë*, mensis primi die primo, Octobris nostri 23. respondente, cùm aperuisset *Noë* tectum Arcæ, vidit exsiccatam esse terræ superficiem. Mense secundo, die vigesimâ-septimâ, respondente Decembris nostri 18. Terrâ omnino arefactâ Noë Dei mandato de Arcâ exivit, cum uxore, tribus filiis, & totidem illorum uxoribus. Egressus, liberatori Deo erexit Altare, & holocausta obtulit, cùm in gratiarum actionem, tum ut eum sibi suisque propitium redderet. Divinis promissis cùm providentiæ, tum gratiæ recreatus *Noachus*, Iridem signum fœderis inter Deum & homines de non inducendis amplius aquis diluvii accepit. Cunctis animantibus in cibum attributis, Deus *carnem cum sanguine* comedi prohibuit, cùm ob alias rationes, tum maximè ut homicidii horrorem hominibus incuteret. *Carnem*, inquit, *cum sanguine non comedetis. Sanguinem enim animarum vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum; & de manu hominis, de manu viri, & fratris ejus requiram animam hominis. Quicumque effuderit humanum sanguinem, fundetur sanguis illius. Ad*
Genes. 9. 19. *Imaginem quippe Dei factus est homo.* (Genes. 9. vers. 4. 5. 6.) Tres *Noë* filii *Sem*, *Cham*, & *Japhet*, orbis restauratores fuere. *Ab his enim disseminatum est omne genus humanum super universam Terram.* Quinam ex illis primogenitus fuerit difficultas est in Dissertationibus illustranda.

Cùm *Noë* terram exercere cœpisset, vineam plantasset, vinoque largiùs hausto fuisset inebriatus, non ex intemperantiâ, sed ex ignorantiâ, ipsum impius *Cham* filiorum minimus irrisit, fratribusque nuntiavit, illos ut ad ridendum pariter provocaret. At illi casto pudore & pietate ac reverentiâ impulsi, aversâ facie, & retrogrado incessu ad Patrem accedentes, ejus turpitudinem pallio operuerunt. Evigilans autem *Noë* ex vino, cùm facinus *Chami*, pietatemque *Japheti* & *Semi* didicisset, *Chamum* in *Chanaan* filio maledixit. *Maledictus*, inquit, *Chanaan*, *servus servorum erit fratribus suis*. Cur ille *Cham* non maledixerit, sed filio, quæri potest. Rationem affert *Theodoretus*, quòd nimirum *Cham*, Dei benedictione paulò ante donatum, humanâ maledictione feriendum non existimaret, & quòd impium patrem in filio impietatis incitatore puniendum intellexerit. *Post sedatum*, inquit, *diluvium, omnes pariter benedictionis divinæ participes facti sunt. Temerarium igitur existimavit Noë maledictionem illi inferre, qui benedictionem divinam consecutus erat. Quamobrem ejus filio maledictionem intulit. Est autem supplicium justum. Quia enim cum filius esset, in patrem deliquit, ob id per filii maledictionem pœnas luit. Ad hæc considerandum est illud, quòd si ipse Cham maledictionem suscepisset, in totum genus maledictio ea propagata fuisset. Verùm minimum filium ejusmodi castigatione corripuit.* Origenes ab eodem *Theodoreto* laudatus *Interrogatione 7.* Chanaan ab Avo maledictum asserit, quia patri impietate similis erat, ejusque in illudendo *Noacho* socius, imò & primus illius nuditatis propalator ac sugillator. *Nam si opus erat*, inquit, *maledictionem facere filiorum, omnibus utique oportebat, & non solùm Chanaan. Chanaan ipse etiam*

erat

CAPUT II

[illegible]

CAPUT III

[illegible] fuisse asserunt. Eius Apotheosin ad annum [illegible] *Thare* patris *Abraham* refert *Eusebius*. Alii ad plus *Abrahami* provectam ætatem referunt. Quem Scriptores cæteri *Belum*, S[illegible] Alexandrinus Libro contra Julianum [illegible] Primus [illegible] in Assyriorum [illegible] ed [illegible] & [illegible] Arbelus [illegible] [illegible] [illegible] fuisse [illegible] Assyrii [illegible] Gente [illegible], [illegible] postea fuit N[illegible] Albe[illegible] pro [illegible] Cyr[illegible] posu[illegible].

Babylonis Regni initium anno MDCCXVII statuitur anno LXI. post Diluvium. *Callisthenes* enim Philosophus [illegible] Ardens[illegible] [illegible] tate [illegible] Chaldaicarum [illegible] dicit, Chaldæos affirmante [illegible] ab *Alexandro* occupatam anno MDC[illegible]III. ab Epocha Baby[illegible] [illegible]. Occupata est [illegible] ab *Alexandro* anno M[illegible] [illegible] sexcen[illegible] decimo nono. Inde [illegible] anno [illegible] [illegible]. Eorum [illegible] Babylonicæ Monarchiæ [illegible] anno Mundi MD[illegible]CXVII. post [illegible] LXII. [illegible] durat enim imperi[illegible] [illegible] Babylon[illegible] Assyri[illegible] anno [illegible] Chus [illegible] [illegible] annos MDXX. Assyr[illegible] [illegible] *Herodotus*. Alius ab [illegible] Berosus [illegible] [illegible] *Berosus* [illegible] annos [illegible]. Imperium [illegible] quadringentos [illegible] [illegible] qui annos M[illegible] numerat. [illegible] [illegible] ab [illegible] & [illegible], qui hanc Monarchiam anno[illegible] MCCC. stetisse volunt.

Nembrodo seu *Belo* in Regnum successit *Ninus* eius filius, à quo Urbem [illegible] Ninive[illegible] appellaverat [illegible] [illegible] versus. A[illegible] tamen ab ipso *Nino* ædificatam volunt, nempe [illegible], *Eusebius* & S. *Hieronymus* in [illegible] Hebr[illegible] dicitur filius [illegible]. [illegible] est [illegible] seu [illegible]. Urbem [illegible] Ninum appellant *Strabo*, *P[illegible]*, *Ptolemæus*. Postremum Ninive [illegible] fuit, [illegible] *Sardanapalus* Rex. [illegible] Ctesias & D[illegible]. [illegible] [illegible] transibilem perisse, dum urbem [illegible] defecerat oppugnaret, scribit *Orosius*. Narrant [illegible] *Semiramidem* [illegible] uxorem [illegible] ut [illegible] Regni [illegible] [illegible], quod cum imperasset, [illegible]. *Ninus* primum est Regum omnium, [illegible] [illegible] gestæ memoriæ [illegible] scribit *Diodorus*. De *Nini* ætate Chronologi non conveniunt. Qui[illegible] *Abraham* [illegible], [illegible] [illegible] ad tempora [illegible] & [illegible] Judicum [illegible] annum [illegible] Mundi bis millesimum septingentesimum [illegible] septimum [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible]. Hæc Chronologi [illegible] [illegible]. Ipse enim *Moses* tempor[illegible] [illegible] ad Phœnices [illegible] Leo[illegible] De[illegible] cretum [illegible] prohibent [illegible]. Mirum [illegible] igitur [illegible] ætatem divinos honores [illegible] Babylonios [illegible] [illegible] filius [illegible] ipsi in Regnum [illegible].

Ninus [illegible] *Semiramis*, [illegible] S. *Hieronymus* in cap. [illegible] Ovidianum [illegible] profert.

[illegible] Ubi dicitur altam
Coctilibus muris cinxisse Semiramis Urbem.

Descriptionem Babylonis a *Semiramide* amplificatæ, & magnificentissimis operibus ornatæ, lege apud *Diodorum Siculum* Libro [illegible] eius expeditiones in Medos, Indosque commemorat, & furtivas voluptates, atque immanitatem [illegible], quos post [illegible] occidi [illegible]. *Megasthenes* tamen [illegible] Scriptor apud *Strabonem* Libro [illegible] & *Arrianus* [illegible] *Indicis*, mortuam *Semiramidem* fuisse [illegible] antequam Indiam [illegible] aggressa. [illegible] Syrorum lingua [illegible] [illegible] & [illegible] exposita esset [illegible] & [illegible] [illegible] fuisse, ex [illegible] *Diodorum Siculum* Libro [illegible] in *Mare Erythræum* cap. [illegible] *Semiramidis* nomen der[illegible] *Zemira*, quæ [illegible] avium, & [illegible] designat. Addidit, *Semiramidem* [illegible] signo [illegible] habuisse, [illegible] ipsum [illegible] Assyriæ Reges. [illegible] esse quod pro Assyri[illegible] [illegible] & [illegible] *Columba*, & [illegible] cap. 46. [illegible]. Quod ex S. *Thoma de Lyrano* Commentar[illegible]. Quam & *Semiramidem* [illegible] [illegible] sunt Assyr[illegible], ut constat ex [illegible] *Dei*, ex [illegible], & *Athenagora* [illegible] Legatione pro Christianis. Quinquaginta Assyr[illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] *Semiramide* *Belo* [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] quadringen[illegible] *Belo* posteri [illegible], [illegible] *Abram* [illegible] subiecit [illegible] & [illegible] regnavit. Sepulta est [illegible] quem [illegible] *Ninus* extruxerat [illegible] Reg[illegible] alto novem stadiis, & [illegible] decem, de quo *Ctesias* [illegible] Anthologiæ Lib. [illegible] cap. [illegible]

Semiramis [illegible] filio *Ninyæ* [illegible] Bacchus, & *Hammonis* Oraculo confirmata. Regnum [illegible] tradidit [illegible] mortem [illegible] Regnique [illegible] [illegible] dem [illegible] [illegible], qui [illegible] unumquodque Provinciæ quotannis [illegible] numero [illegible] & Duces [illegible] Præsidium per annos singulos mutabant, [illegible] omnes [illegible] [illegible] Assyriorum Reges reliqui [illegible] transfugerint ad *Sardanapalum* [illegible], qui tamen Assyriorum Regni [illegible] post ipsum *Teglathphalasar*, *Salmanasar*, *Sennacherib*, & [illegible] eadem Reges nominatissimi, & [illegible] regnaverint, [illegible] Sacra docet [illegible] Regum. Sed de his alias.

III. H[illegible] [illegible] Mundi Ætate *Sicyoniorum* Regnum [illegible] constitutum est anno MCC[illegible] ante [illegible] Olympiadum [illegible] [illegible] Chronico, [illegible] anno Mundi [illegible] nongentesimo decimo quinto. Primus Rex *Ægialeus*, a quo Peloponesus *Ægialea* dicta est. Secundum hunc regnarunt *Europs*. [illegible] *Thelxion* & [illegible] Co[illegible] & ab [illegible] & [illegible] memoratis. Regnum [illegible] ab [illegible] usque ad [illegible] annos nongentos [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] Sunt tamen [illegible] qui[illegible] [illegible] Sicyoniorum Regum [illegible], & [illegible]. Quod [illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible], & hunc fuisse primum [illegible] apud *Clementem Alexandrinum* Libro Stromatum. Unde & *Georgius Syncellus* in Chronico pag. [illegible] scribit [illegible] in [illegible] Græciæ [illegible] *Inachum*, eiusque filium *Phoroneum*, qui primum regnarunt *Argis*. At *Phoroneus* Regum vetustissimus non esset, si ante illum per [illegible] annos Sicyone regnatum esset. Secundò *Ægialeus* Rex primus est *Phoronei* frater, si *Apollodoro* credimus, apud quem altum est de illius successoribus silentium.

Regni Sicyoniorum exordium.

gum. Tertiò, *Apis* Rex quartus numeratur; Verum *Æschylus* in *Supplic.* docet *Apim* non Sicyoniorum Regem, sed advenam ex Ætoliâ, regionem noxiis bestiis purgasse. Quartò, *Sicyonem* Regem decimum-nonum, a quo Urbi nomen, *Pelopis* filium fuisse tradit *Ibycus* apud *Pausaniam* Lib. 2. & tamen hic *Sicyone* regnasse prius fingitur, quam *Pelops* Argis. Quintò, *Polyphides* Rex 24 nemini vetustiorum Græcorum, ne *Pausaniæ* quidem, notus est. Fingunt Trojam illius tempore captam esse. Apud *Homerum* verò nullus est e Sicyone Dux contra Trojam. Urbs illa scilicet Excidii Trojani tempore sub ditione fuit *Agamemnonis*, qui regnabat Micænis. Inter ejus urbes *Homerus* recenset

Etiam Sicyona, ubi Adrastus primùm regnavit.

Adrasti meminit Marmor Arundelianum anno Attico 515.

IV. Regni Cretensis initia ad annum bis-millesimum-tertium refert *Eusebius*, ejusque conditorem ac primum Regem fuisse ait *Cretem* indigenam, cui subjungit in suo Canone *Cydonem*, *Apteram* qui Urbem condidit, & *Lapem*, sed hos dubiæ esse fidei Viri quidam Eruditi censent, & de Regno Cretensi ante *Minoëm Primum* nihil certi haberi. Nam *Cydon*, quem inter primos Reges nominat *Eusebius*, nepos erat *Minois*, ut *Stephanus* testatur Lib. De Urbibus & populis. *Cydonia urbs Cretæ*, inquit, *quæ prius Apollonia dicta est, a Cydone filio Apollinis & Acacallidis filiæ Minois.* *Regni Cretensis origo.*

V. Hac etiam Ætate jacta sunt Sinensis Imperii fundamenta, de cujus origine, ac Imperatorum successione legi possunt P. *Martinius* S. J. *Historia Sinica* Decade primâ, & P. *Coupletus* ejusdem Societatis, in Tabulâ Chronologicâ *Sinicæ Monarchiæ*. *Imperii Sinensis fundatio.*

IN SECUNDAM MUNDI ÆTATEM DISSERTATIONES SELECTÆ.

DISSERTATIO I.

De ordine Filiorum Noe; & quis ex illis sit Primogenitus?

PROPOSITIO UNICA.

Japhetum ortûs principatu Semo præponendum probabilius est.

Probatur invicto argumento ex Historiâ sacrâ desumpto. *Sem erat centum annorum quando genuit Arphaxad biennio post Diluvium.* Genesis 11. vers. 10. hoc est anno Mundi millesimo sexcentesimo quinquagesimo-octavo, Ætatis *Noë* sexcentesimo secundo. Cœptum namque diluvium est anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo-sexto, ætatis *Noë* sexcentesimo. (Genesis 7. vers. 11.) Porrò Noë generare cœpit anno ætatis quingentesimo, Genesis 5. vers. 32. *Noe verò cùm quingentorum esset annorum, genuit Sem, Cham, & Japhet.* Itaque si *Sem* fratrum primogenitus sit, sequitur ipsum centenarium fuisse ineunte diluvio, at *Moyses* disertè testatur centenarium duntaxat fuisse biennio post diluvium, non est igitur filiorum Noë primogenitus, sed *Japhetus*. De *Chamo* enim nulla controversia est, cùm natu minimus expressè dicatur, Genesis 9. vers. 24. *Evigilans autem Noë ex vino, cùm didicisset quæ fecerat ei filius suus minor, &c.* quæ verba quamvis ad *Chanaan* filium *Cham*, *Theodoretus* & *Procopius Gazæus* referant, ad *Chamum* tamen ipsum pertinere constabit, si cum Versu 22. conferantur, cujus hæc sunt verba: *Quod cùm vidisset Cham pater Chanaan, verenda scilicet patris sui esse nudata, nuntiavit duobus fratribus suis foras.*

Huic argumento, quo Hebræi, & ex Catholicis Interpretibus *Nicolaus Lyranus* & *Alphonsus Tostatus*, ad propugnandam *Japhetis* primogenituram utuntur, respondet *Cajetanus* Scripturam non dicere *Sem*, cùm esset centum annorum, genuisse *Arphaxad*, sed esse duas orationes conjunctione interjectâ, Alteram habere, *Sem filius centum annorum*, Hebræo more subintelligendo verbum substantivum, *erat*; Alteram, *Et genuit Arphaxad duobus annis post diluvium*. Addit, certum non esse, an *Sem* fuerit centum præcisè annorum biennio post diluvium: Intelligi enim posse eum fuisse genitum anno secundo post quingentesimum *Noë* annum, ut sic biennio post diluvium, non excesserit ille ætatem centum annorum. Posse quoque intelligi fuisse eum genitum illo ipso quingentesimo anno *Noë*, & ob id biennio post diluvium, cum genuit filium Arphaxad, fuisse centum & duorum annorum. Scripturam scilicet oppositum non dicere, imò addendo biennium post diluvium ad centum annos *Sem*, innuere eum duos supra centum annos fuisse natum, cùm procreavit *Arphaxad*.

Erroneum *Cajetani* effugium meritò refellunt Viri Eruditi. Nam si ejus commento fides, sic interpungendus erit ille Scripturæ locus de Semi ætate cùm genuit *Arphaxad*, ut illa sententia duas orationes complectatur: *Sem filius centum annorum, & genuit Arphaxad duobus annis post diluvium.* At distinctionem ejusmodi, & interpunctionem verborum illorum cum Græca Translatio, tum Vulgata nostra excludunt. Sic enim eo loci habet Vulgata *Sem erat centum annorum, quando genuit Arphaxad, biennio post diluvium.* Quibus verbis perspicuè declaratur & *Sem* fuisse centum annorum biennio post diluvium, & eo ipso tempore genitum ab eo fuisse *Arphaxad*. Præterea falsum est, quod tam confidenter asserit *Cajetanus*, Scripturam eo loci non negare *Sem*, cùm genuit *Arphaxad* fuisse centum & duorum annorum. Quomodo enim illud non negat, siquidem expressè asserit eum fuisse centum annorum, quando genuit *Arphaxad*, id est biennio post dilu-

[illegible]

DISSERTATIO II.

De [illegible].

[illegible]

DISSERTATIO III.

De Noachi Ebrietate, & Prophetica Filiorum Benedictione.

PROPOSITIO I.

PROPOSITIO

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

DISSERTATIO IV.

DE CAINAN ARPHAXADI Filio in Vulgatâ Editione memorato, an verus sit, an fictitius?

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

DISSERTATIO V.

DE BABELICA LINGUARUM Confusione, cujus occasione disquiritur, Quæ sit Lingua omnium prima & antiquissima?

PROPOSITIO I.

[illegible]

SCHOLION

DISSERTATIO VI.

De Anno Natali Abrahami, & Profectione ejus in Terram Chanaan.

PROPOSITIO UNICA

SCHOLION

TERTIA MUNDI ÆTAS
A PROFECTIONE ABRAHAMI
IN CHANANÆAM,
AD EXITUM FILIORUM ISRAEL EX ÆGYPTO,
ANNOS QUADRINGENTOS ET TRIGINTA COMPLEXA.

HISTORIÆ SYNOPSIS

CAPUT PRIMUM.

Hujus Ætatis exponitur Historia ut a Mose descripta.

ARTICULUS I.

De Abrahamo.

Abrahami vocatio, & profectio in Terram Chanaan.

I. ABRAM defuncto Patre, cùm esset annorum septuaginta-quinque, Deum vocantem secutus, assumptâ uxore suâ, & *Lot* filio *Aran* fratris sui, & universis facultatibus quas comparaverant, & animabus quas fecerant, hoc est, gregibus ac servis, quos acquisiverant Charane, profectus est in Terram Chanaan. A Deo vocatum, cùm adhuc in Mesopotamiâ versaretur, additâ Fœderis Evangelici promissione de benedicendis in ipso, id est, in Semine ipsius benedicto, Domino nostro Jesu-Christo, omnibus Gentibus terræ, constat ex *Genesi* 12. *Actuum* 7. & ad *Galatas* 3. Vers. 16. ubi Apostolus *Abrahæ*, inquit, *dictæ sunt promissiones & semini ejus. Non dicit Et seminibus, quasi in multis, sed quasi in uno & semini tuo, qui est Christus*. Ab hac promissione, & migratione *Abrahami* eam subsecutâ, numerandi sunt anni quadringenti & triginta peregrinationis *Abrahami*, & posterorum ipsius in terrâ non suâ, [*Galat*. 3. vers. 17.] Quod singulari Dissertatione explicabimus. Cùm in Chananitidem venissent, transivit *Abraham* per regionem illam usque ad locum *Sichem*, usque ad *Convallem Illustrem*. Id est, ad vallem nobilem & famosam ob ejus pulchritudinem & amœnitatem. Quercubus consita erat hæc vallis. Inde 70. Interpretes *Elon Moreh*, quod Hebraice legitur, & quod S. Hieronymus *Convallem Illustrem* vertit, reddiderunt, *Usque ad Quercum excelsam*. A planitie mediâ inter duos Montes Gelboë & Hermon per totum decursum Jordanis usque ad Mare Mortuum extenditur. Sunt in ipsâ Valle urbes nobiles, Scythopolis, Tiberias, & Jericho. Lege *Adrichomium & Brochardum* in Descriptione Terræ Sanctæ. Ibi apparens Dominus *Abram*, promisit semini ejus Terram hanc se daturum. Porrò in eo loco Altare Domino Sanctus Patriarcha ædificavit, eumque omnibus religionis officiis coluit, gratique animi ipsi exhibuit monumentum. Inde ad montana transgressus est versùs Orientalem tractum *Luza*, posteà *Bethel* dictæ. (*Genesis* 28. vers. 19.) Ubi ædificato Altari invocavit nomen Domini. Mox in Meridianum regionis tractum penetrans, grassante fame in Ægyptum descendit, ubi *Sarai* uxor, quam ex condicto sororis nomine compellaverat ad vitandum periculum, in domum Regis Pharaonis sublata, posteà cum muneribus tradita ipsi *Abram* reddita est, amboque fide publicâ incolumes ex Ægypto dimissi. Pharao commune Regum Ægypti nomen est, ei *Sarai* traditæ, proprium nomen *Apophi*. De *Sarai* Raptu singularis erit Dissertatio. *Abram* & *Lot* unà in Chananæam reversi, ubi cùm eadem regio pecori utriusque alendo non sufficeret, ad invicem separati sunt. *Lot* Jordanis fines elegit, regionemque Sodomorum. *Abram* in Terrâ Chanaan habitavit. Post eam secessionem, terræ & numerosæ posteritatis promissionem *Abramo* Deus renovavit. Promissum autem *Abrahamo* semen est, non secundum carnem duntaxat sed secundum spiritum, & imitationem fidei. Legatur *S. Augustinus Lib.* 16. *De Civitate Dei*, cap. 21. Mox a loco inter *Bethel* & *Hai* ten-

Abraham peregrinatio in Ægyptum, & Sara raptus a Pharaone. Genes. 12.

ARTICULUS II.

CAPUT II.

ARTICULUS I.

ARTICULUS II.

ARTICULUS III.

Libros, & addidit, Quòd post transitionem addùxit eum Sephoram uxorem appellavit Æthiopissam. Sequidem Tuba gens est Æthiopica. Evangelista enim [illegible]

Luc. 21. [illegible]

Petri Comestoris fabula de Mose. [illegible]

Mosis historia ab Eupolemo Poetâ confirmata. [illegible]

Mosis historia ab Artapano partim confirmata partim interpolata. [illegible]

[illegible] visionis ac sermocinationes quaslibet præmissis, qui Iuram ac foedus [illegible]. Quod bellum toto decennio gestum esse, ab Heliopolitanis ei accepisse sciebatur. Porro Mosym [illegible] multitudine instructum, urbem in loco [illegible] condidisse, [illegible], in quâ primùm Ibim, quod [illegible] hominibus animantes [illegible], [illegible] Mosym, tum se [illegible] tamen in Mosym [illegible] fuisse, ut ipsius quoque [illegible] ab eo [illegible]. Narrat deinde [illegible] Chenephre à Chanethote [illegible]. At Mosym [illegible] ex gladio [illegible] occupasse, illumque [illegible]. E [illegible] in Arabiam, ad Raguelum [illegible] Regionis, Principem adiisse, ab eoque filiam in uxorem accepisse. Porrò cùm in Ægypto invadere Raguelus [illegible], ut Mosym eo deduceret, [illegible] ac Genero imperium afferret Mosym, quòd Gentilibus fuit [illegible], ab eo ipsum [illegible] esse quidem, sed tamen & Arabibus [illegible], & ex Ægypto prædas agere à Raguele jussum fuisse. Interea Chenephrem elephantiasi morbo [illegible] primum [illegible], cùm ei [illegible], quòd Judæos, [illegible], sindones [illegible] induere, quò [illegible] hoc à [illegible] facile [illegible]. At Mosym Genti [illegible] apud Deum assiduè deprecantem, eo demum tempore Numen propitium habuisse, ac repente succensum è terrâ ignem [illegible], tametsi locus ab omni ligno aliâque materiâ ignes pascendo aptâ vacuus esset, ardere tamen non desineret. Quo prodigio Mosym cùm [illegible], vocem divinam [illegible] esse, ut in Ægyptum expeditione susceptâ Judæos liberaret, ac [illegible] in patriam aliquando reduceret. Itaque confirmato animo bellum Ægyptiis inferre statuisse, sic tamen ut Aaronem [illegible]. Ægyptium Regem ex eo, quem ad se confessim [illegible], quæsisse, Quamobrem [illegible]? Ipsum autem [illegible] Moderatoris jussu se venisse Regi denunciasse, ut Judæos liberos [illegible] dimitteret. Quamobrem, cùm in carcerem ab eo [illegible] esset, noctu portas omnes carceris sponte patuisse, custodesque partim [illegible] sub ea [illegible] partim [illegible] solutas, [illegible], Mosym è [illegible] sese in Regiam, patefactis [illegible] intulisse, ac [illegible] profundo quoque somno sepultis Regem excitasse. Qui [illegible] primùm quidem obstupuerit, [illegible] tamen quasi ludos Mosym faceret, Dei à quo missus esset Nomen enunciare jussisset. Quod ubi Moses [illegible], Regem [illegible] mutum concidisse, donec ab eodem [illegible], sibi ac vitæ redderetur. [illegible] illum quidem [illegible] Nomen tabellis inscripsisse, quas [illegible]. Quemdam verò Sacerdotum, qui scripti nominis Majestatem elevaret, repentino spasmo correptum periisse. Præterea cùm Rex à Mose prodigium aliquod exposceret, cum quam manu Virgam tenebat, in serpentem subitò convertisse, omnibusque [illegible], [illegible] prehensam in pristinam Virgæ formam reddidisse. Paulò post Nilum eâdem Virgâ percussum, [illegible] Ægyptum universam [illegible], eoque tempore [illegible] decumque [illegible] in aquas [illegible] Nilum effudisse. [illegible], & [illegible] passim aquas effecisse, [illegible] piscibus [illegible], sed [illegible] quoque hominibus [illegible]. Itaque Regem tot prodigiis territum, [illegible] post Mensem Judæos dimissurum spopondisse, [illegible] restitutus [illegible] à Mose redderetur. [illegible] aquam demum Virgâ [illegible], [illegible] manente [illegible] restituisse. Hæc verò Regem [illegible] Memphim [illegible] Sacerdotibus, [illegible], [illegible] ipsi quoque prodigia [illegible]. Rex [illegible]

[illegible]

CAPUT III.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

locus πάγος, id est *Collis* antea dictus, Ἄρειος πάγος id est *Collis Martius*, postea appellatus. At verisimiliter ἀρειοπαγίτα nuncupatur, quod ibi de cædibus, quibus *Mars* præest, Judices quæstionem haberent, ut *Suidas* & *Stephanus* observant. Quod enim de *Marte* homicidii reo, & Deorum sententiis absoluto Mytholog. finxerunt, *Varro* improbat, referente *S. Augustino* Lib. 17. *De Civitate Dei*, cap. 10. cujus hæc sunt verba: *Attamen Marcus Varro non vult fabulosis adversus Deos fidem adhibere figmentis, ne de Majestatis eorum dignitate indignum aliquid sentiat, Et ideo nec Areopagon, ubi cum Atheniensibus Paulus Apostolus disputavit, ex quo loco Areopagitæ appellati sunt Curiales Urbis ejusdem, vult inde accepisse nomen, quod Mars, qui Græcè Ἄρης dicitur, cum homicidii crimine reus fieret, judicantibus duodecim Diis in eo pago, sententiis absolutus est, quia ubi paris numeri sententiæ fuissent, præponi absolutio damnationi solebat. Sed contra istam, quæ multò est amplius celebrata, opinionem, aliam quamdam de obscurarum notitiâ literarum caussam nominis hujus conatur adstruere, ne Areopagon Athenienses de nomine Martis & pagi, quasi Martis pagum nominasse credantur, in injuriam videlicet Numinum, a quibus litigia, vel judicia existimat aliena non minùs hoc quod de Marte dicitur, falsum esse asseverans, quàm illud quod de tribus Deabus, Junone scilicet, & Minervâ, & Venere, quæ pro malo aureo adipiscendo, apud Judicem Paridem de pulchritudinis excellentiâ certasse narrantur, & ad placandos ludis Deos, qui delectantur seu veris, seu falsis istis criminibus suis, inter theatricos plausus cantantur atque saltantur. Hæc Varro non credit, ne Deorum naturæ, seu moribus credat incongrua.* Areopagi nomen aliunde arcessit *Æschylus Eumenid.* Vers. 690. Ait scilicet locum illum πάγον Ἄρειον vocatum, quòd Amazones illum occupantes Marti hostias immolaverint, & primum capitis judicium ibi latum esse in causâ *Orestis*, id est, post bellum Trojanum. Contra verò *Apollodorus* ante *Orestem* Capitalia Judicia in Areopago instituta testatur. Ita enim scribit Lib. 3. *Cephalus jaculo fortè occidit uxorem Procrin Erechthei filiam & in Areopago judicatus, perpetuo exsilio damnatus est. Et Dædalus Discipulo suo Talo, sororis filio, ex arce dejecto, condemnatus in Areopago, ad Minoem fugit.*

IN TERTIAM MUNDI ÆTATEM DISSERTATIONES SELECTÆ

DISSERTATIO I.

Unde numerandi sint Anni CCCCXXX. Peregrinationis Hebræorum, qui tertiæ Ætatis Mundi periodum constituunt.

PROPOSITIO UNICA.

A promissione factâ Abrahamo Genesis XII. secundùm quam statim Charane exiens in Chananæam profectus est, ad exitum Israëlitarum ex Ægypto, anni quadringenti & triginta numerandi sunt: Quo temporis spatio definitur tertia Mundi Ætas. Quamobrem audiendi non sunt qui hunc annorum numerum ad servitutem Israëlitarum in Ægypto referunt.

I. ISTIUS Assertionis fundamentum exstat firmissimum in Epistolâ *S. Pauli* ad *Galatas* cap. 3. ubi a promissione factâ *Abrahamo* de benedicendis in ipso omnibus Tribubus terræ, usque ad Legem datam post Exitum Israëlitarum ex Ægypto mense tertio, (*Exodi* 19. Vers. 1. 16.) annos quadringentos & triginta numerat. *Abrahæ*, inquit, *dictæ sunt promissiones, & semini ejus. Non dicit: & seminibus, quasi in multis, sed quasi in uno: Et semini tuo qui est Christus. Hoc autem dico, Testamentum confirmatum a Deo: quæ post quadringentos & triginta annos facta est Lex, non irritum facit ad evacuandam promissionem. Nam si ex Lege hæreditas, jam non ex promissione. Abrahæ autem per repromissionem donavit Deus.*

II. Confirmatur auctoritate Patrum, verba Apostoli in eum sensum exponentium: *Eustathius* imprimis Anthiochen. seu alterius Auctoris, Commentario in *Hexaëmeron* versùs finem. *Manifestum itaque est*, inquit, *eos antequam externorum Terræ hæredes facti fuissent, peregrinos fuisse annos quadringentos & triginta, quemadmodum & Apostolus ait*, [*Galat.* 3.] Testamentum prædeterminatum a Deo post annos quadringentos triginta ut fructificaret promissio. *Et subdit* [*Galat.* 3. 18.] Abraham autem per promissionem dedit Deus. *Consentaneum itaque est, eos in Chananæâ habitasse annos 215. qui simul sunt 430.*

Eusebius in Chronico ad annum *Abrahami* 76. *Primus annus*, inquit, *repromissionis Dei ad Abraham: a quo usque ad Moysem, & egressum Gentis Hebræorum ex Ægypto, supputantur anni 430. quorum meminit Paulus.*

S. Hieronymus ad Caput 3. Epistolæ ad Galatas. *Supputandi*, inquit, *in hoc loco anni ab eo tempore quo Dominus ad Abraham locutus est, dicens:* Et in semine tuo benedicentur omnes Gentes, *usque ad Legislatorem Moysen, utrùm quadringenti triginta sint: vel quomodo in Genesi ipsi Abrahæ Dominus pollicetur, quòd post quadringentos annos de Terrâ servitutis filii ejus exituri sint. Non enim parva res est, & a multis quæsita, nescio an ab aliquo sit inventa...... Simplex autem sensus, qui in hoc loco texitur, hunc inter habet, ut doceat Apostolus, Non posse per legem, quæ postea data est, repromissiones, quæ ante factæ sunt ad Abraham, destrui, & posteriora prioribus præjudicare: cùm repromissiones ad Abraham ante quadringentos triginta annos datæ sint, quòd benedicerentur in illo universæ nationes. Legis autem observatio, quod qui fecisset eam, viveret in eâ, post quadringentos triginta annos Moysi data sit in Monte Sina.*

S. Augustinus Quæstione 47. in Exodum. *Illa*, inquit, *computatio, quam secutus est Eusebius in Historiâ suâ Chronicâ, perspicuâ veritate subnixa est. Ab illâ enim Promissione computat quadringentos triginta annos, quâ vocavit Deus Abraham, ut exiret de terrâ suâ in Terram Chanaan. Quia*

&

DISSERTATIO II.

DE RAPTU SARÆ

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

DISSERTATIO III.

DE MELCHISEDECO.

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO I.

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO II.

[illegible]

PROPOSITIO III.

[illegible]

PROPOSITIO V.

SCHOLION

DISSERTATIO IV

DE TERRA PROMISSA

PROPOSITIO I

„ a Flumine usque „ ad fines Ægypti

PROPOSITIO II

SCHOLION

[illegible]

DISSERTATIO V.

DE ABRAMI CUM AGARA

[illegible]

DISSERTATIO VI.

DE DIVINA CIRCUMCISIONIS institutione, & antiquitate.

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

erat, tunc signaculum justitiæ fidei, ad significatio- [illegible] *usque peccati. Sicut & Baptismus ex illo valere* [illegible]

V. Probatur tertiò Propositio nostra ex [illegible]

DISSERTATIO VII.

DE FACTO LOT FILIAS Sodomitarum obviam exponentis, ut caelites hospites a stupro tueretur. Necnon de earum ebrietate & incestu.

H[illegible]

PROPOSITIO I.

P[illegible]

damus; ut violemus præcepta, dum pessima sequimur exempla. An verò quia juravit David se occisurum esse Nabal, & clementia considerationem non fecit, propterea illum imitandum esse ducemus, ut temerè jurantes nos esse facturos, quod non esse faciendum postea videamus? Sed sicut illum timor ut prohiberet et sicut vero, sic illum ut temerè juraret, iras turbavit... Et Sanctus quidem David justius dici potuit quod nec reddi debuit, quamvis exigente & reddente malo pro bonis, sed ira ad hominem non subrepsit, non atque tantum debuit prævalere, ut se facturum juraret, quod aut jurando faceret, aut pejerando non faceret. Hic autem inter libidinosissimas infamias Sodomitarum constituto quis audeat dicere, Recipiendi sui hospites in sua domo, quos vi contrà humanitatis violentiæ fraud compulisse, ab impudicis rapiendos & opprimendos uxoris a patiendum, nihil timeret, nihil curet, nihil perturbaret, non horreret, non contremisceret? Quis hoc vel cogitare ferret animo suum Hospitis sui dicere auderet? Sed plane vel hoc dicitur, ergo quamquam facit, ut hoc quod mentis timore. Sed non te timor esse compellat ut facias quod in se filia tua si voluerint, facerent cum Sodomitis ex nullius iniquitatem, si autem noluerint, paterentur a Sodomitis ex nullius voluntatem. Nihil faceret magnum sibi, ut tamen, dum magis horreret alienum. Quantumvibet enim dicas inter suum & alienum, hoc erit suum aliud alienum.

Objicies quæ piam loca SS. Patrum, quibus factum Lot magnis præconiis celebrantium. *S. Joannes Chrysostomus*, Homilia 43. in Genesim. *Quanta, inquit, Justi virtus! Omnem virtutem hospitalitatis superavit. Quod enim quis Justo hujus hospitalitate sui dignum attulerit, qui neque filiabus parcere voluit, ut servaret hospitibus honorem, & liberaret eos a perversitate Sodomitarum?*

S. Ambrosius, Lib. 1. De Abraham, Cap. 6. *Offerebat, inquit, Sanctus Lot filiarum pudorem. Nam etsi illa quoque flagitia impuritas erat, tamen minor erat secundum naturam coire, quàm adversus naturam delinquere. Præferebat domus suæ verecundia hospitalem gratiam, etiam apud Barbaros Gentes inviolabilem. Denique illas quoque confessione hospitalitas est, ubi nec germanitas fatis tuta est.*

Sed & Lotum penitus absolvere videtur *S. Petrus*, Epist. 2. Cap. 2. ipsum ceu Virum Justum commendans. *Justum Lot*, inquit, *oppressum a nefandorum injuria ac luxuriosa conversatione eripuit; Aspectu enim & auditu Justus erat: habitans apud eos qui de die in diem animam Justam iniquis operibus* [illegible]

De[illegible] Quæst[illegible] [illegible]

Respondeo [illegible] *Joannes Chrysostomus* [illegible]

[illegible]

Ad [illegible]

explicat. Quamquam & nonnulla laude dignum sit, quia ita se gerit, non propter minorem mali perpetrationem, sed propter majoris mali fugam ac execrationem.

Ad tertium Respondeo, Lotum comparatè justum vocari a *S. Petro*, quia inter Sodomitas vivens, a nefariis ipsorum flagitiis abhorruit: & quia agens pertribatio ipsum forte a lethalis peccati labe in ipso, de quo agimus, facto immunem fecit, sed absolutæ & perfectæ justitiæ laudem ipsi ab Apostolorum Principe non tribui. Hanc Responsionem *S. Augustinus* debemus Quæstione 45. in Genesim, ubi expendens illa verba, Cap. 19. Versu 29. *Et recordatus est Deus Abraham, & eruerit Lot de medio eversionis*, ait: *Commendat Scriptura meritis magis Abrahæ liberatum esse Lot, ut intelligamus Justum Lot dictum secundum quemdam modum, maximè quòd unum verum Deum colebat, & propter comparationem scelerum Sodomitarum, inter quos vivens ad talem similem non potuit inclinare.*

Ad quartum Respondeo, *S. Thomam* nihil aliud significare quàm Lothum peccasse quidem, sed tolerabilius (ut ipse loquitur) quam si majorem culpam evitare praecavisset.

Non spernenda ratio qua Lothum excusat *Cajetanus*, si jam fundi fundata esset, quam subtiliter
„ ter inventa est. Ait, *Lot* non animo flagitium
„ animo reparandi flagitium flagitio, sed animo
„ placandi furentem Populum per hyperbolam
„ quamdam suæ summissionem. Credebat enim
„ Populum non in acceptionem earumdem obtentionem, sed fore potius ut populus illa
„ tanta ejus placatus summissione, ab incepto
„ desisteret. Idque propterea verisimile erat,
„ quòd filiæ *Lot* primariis Sodomæ civibus jam
„ desponsatæ fuerant. Simile igitur est quod de
„ *Lot* dicimus, ut si placaturus quis alium a se
„ magnâ causâ & offensum iratum, nudum pugionem ei offerat dicens: Interfice me: non
„ eo facit animo ut ille occidat ipsum, sed ut
„ tanta ejus summissione mitigatus, omnem iram
„ remittat, injuriam & offensam.

PROPOSITIO II.

Lothi ebrietas, & cum utraque filia concubitus, a crimine excusari non possunt.

PRobatur. Quæ natura [illegible] [illegible] Sed [illegible]

[illegible]

SCHOLION

DISSERTATIO VIII.

DE ABRAHAMI SACRIFICIO

PROPOSITIO UNICA.

complisti, & dum [illegible] Christum [illegible] faceres? [illegible] Sancti Patriarchæ [illegible], dicamus Deo: *Paratum cor meum, Deus paratum cor meum.* [illegible] [illegible] Deus, [illegible] est, opera carnis, non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deo gratum [illegible] [illegible] *contumaciam* [illegible].

Psal. 56.

S. Bernar. Serm. 79 De Divers. [illegible]

DISSERTATIO IX.

De facto Jacob Benedictionem Paternam surripientis, seque Primogenitum asserentis.

QUæstio est Sacris [illegible] Interpretum Disputationibus [illegible] vexata: Utrum *Jacob* [illegible] Paternam Benedictionem loco *Esau* acceperit absque fraude & mendacio [illegible] quam patris [illegible].

PROPOSITIO UNICA.

Si litteralis Scripturæ sensus inhæreamus, Jacob a Mendacio vix aut nullo modo excusari potest. At si sensum [illegible] [illegible], & [illegible] Patrum [illegible] Quæstione [illegible] sit, [illegible] Interpretum & Theologorum [illegible], asserendum est Jacob paternam Benedictionem accepisse absque fraude & mendacio.

PRima pars Propositionis probatur. Qui se non [illegible] [illegible] Esau, non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & mendacio excusari potest.

Præterea, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fraude & mendacio [illegible] [illegible] Vix igitur [illegible] modo a fraude & mendacio excusari potest.

Triplicis Syllogismi Propositio minor probatur ex Scripturæ sacræ verbis Genesis 27. *Senuit au-*

tem Isaac, & caligaverunt oculi ejus, & videre non poterat: vocavitque Esau filium suum majorem, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Nunc ergo fili mi,* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] DIXITQUE JACOB: EGO SUM PRIMOGENITUS TUUS ESAU. FECI SICUT PRÆCEPISTI MIHI. *Surge, sede, &* COMEDE DE VENATIONE MEA, *ut benedicat mihi anima tua.* [illegible] *Quo ait:* VENIT GERMANUS TUUS FRAUDU-

LEN-

[illegible]

DISSERTATIO X.

[illegible]

PROPOSITIO UNICA

[illegible]

DISSERTATIO XI.

DE JUDÆ ET THAMARIS Historia.

[illegible]

PROPOSITIO I.

[illegible]

PROPOSITIO

[illegible]

SCHOLION

[illegible]

DISSERTATIO XII.

DE ORACULO QUOD JUDÆ [illegible] Jacob edidit.

[illegible]

PROPOSITIO I.

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO [illegible]

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO [illegible]

[illegible]

„ [illegible] ei, & Ipse est Expectatio Gentium. Unde
„ & ipse Salvator clamat dicens: Lex & Prophetæ
„ usque ad Joannem prophetaverunt. Si igitur nul-
lus nunc est apud Judæos aut Rex, aut Propheta,
aut [illegible], vide [illegible] advenisse Christum. [illegible]
[illegible] neque Rex, neque [illegible] Prophetia [illegible], sed
[illegible] est in [illegible] & omnis Prophetia & [illegible]
[illegible] & Templum capta. Quorum [illegible] &
[illegible] ut [illegible] facta [illegible], Auc-
torem qui hæc fecit Christum negent.

Idem confirmatur ex Eusebio, cum [illegible] De-
monstrationis Evangelicæ quem locum [illegible]
[illegible], tum [illegible] Historiæ [illegible] Cap. [illegible]
Per idem tempus, inquit, cum Herodes primus ex
alienigenis Judææ Gentis Regnum [illegible], com-
pleta esse videbatur Mosis prædictio, qua ait: Non
deficiet Princeps ex Juda, neque Dux de fe-
more ejus, donec veniat cui repositum est. Quæ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Quis
[illegible] semper [illegible] [illegible] quamdiu [illegible]
[illegible] Principibus Judæi [illegible]. Qui qui-
dem a Mose [illegible] ad usque Augusti tempora
permanserunt. Cujus [illegible] primus ex alienige-
nis Herodes Regnum Judææ a Romanis adeptus [illegible],
cum, ut Josepho quidem traditum est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] in quem ultimum Sacerdotum progenies erat
[illegible], a Parthis [illegible], primus [illegible]
[illegible] Herodes a Senatu & Augusto Judææ
Regnum accepit. Quo tempore cum Christi adventus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] & Nationum [illegible] Prophetarum Oracula [illegible] fuerat, subsecuta
[illegible] tempore cum Principes & Duces ex
Juda [illegible], ex Judæorum Gente defecissent, [illegible]
[illegible] quod per gradus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fue-
rat, [illegible] est.

Item ex S. Joanne Chrysostomo Homil. [illegible] in
Genesim. Vide, inquit, & tempus quoque mani-
festè docet quo adventurus sit Christus juxta
„ [illegible] rationem. Non deficiet, inquit,
[illegible]

„ Dux de femoribus ejus, donec veniat cui repositum
„ est, & Ipse Expectatio Gentium. Non ergo defuit
Judæorum Principatus Judæ, usque ad illum Hero- Genes. 49.
dem quem [illegible] [illegible] Regem.
Tempus ergo [illegible] [illegible] repositum
erat, quod [illegible] [illegible], ut Ipse
esset Expectatio Gentium.

Ita Theodoretus Quæstione [illegible] in Genesim. Pro-
nunciat [illegible], inquit, tempus adventus Domini Christi.
„ Non deficiet Princeps ex Juda, & Dux de fe-
„ more ejus, donec veniat cui repositum est, &
„ Ipse est Expectatio Gentium. [illegible] Do-
mini [illegible] est [illegible]. Nam ut Prophetia
[illegible], defecerunt non tantum Judæorum
Reges, sed Principes [illegible], & Prophetæ.
Si quidem cum [illegible] [illegible] [illegible]
Reges imperarent, ut [illegible] Rex [illegible] quod
erat Gentium Expectatio [illegible] ab
[illegible] [illegible]. [illegible] primum de
Juda usque ad [illegible] [illegible] non defe-
cisse asserunt, quod [illegible] usque ad Herodem [illegible]
[illegible] Judæorum Oracu-
lum ad totam [illegible], non ad unam Tribum Ju-
da referunt. Sed [illegible] Sceptrum
de Juda usque ad Messiæ [illegible] non de-
fecisse asserunt, quod Judæi usque ad Herodem
Principes ex sua gente, ex [illegible] haberent, a
Jacob [illegible] Oraculum ad totam Gentem Ju-
daicam, non ad unam Tribum Judæ referendum
[illegible].

Objiciunt contra hanc sententiam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] singu-
lis [illegible] [illegible] [illegible] quid
[illegible] [illegible] [illegible].
Gen [illegible] Omnes hi in Tribubus [illegible]
[illegible] est eis pater suus, benedixitque
singulis Benedictionibus propriis. Porro [illegible] ad totam
Gentem Judaicam, seu ad omnes Tribus in com-
mune, [illegible] ad unam Judæ Tribum Oraculum Juda
[illegible] [illegible] Benedictio propria erit
Tribus Judæ, nulla ipsius singularis prærogativa
[illegible] dignitas.

Præterea. Ad eumdem referenda est pars illa
Jacobæi Vaticinii ad quam præcedentia & se-
quentia verba referuntur, [illegible]
[illegible] prima & postrema pars Prophe-
tiæ ad Tribum, [illegible] propriè spectet, media verò
ad [illegible] [illegible] ad Gentem totam Ju-
daicam. [illegible] [illegible] [illegible]
primam Prophetiæ partem ad Tribum Judæ pro-
priè non pertinere, [illegible] [illegible] fratres
[illegible] [illegible] Patris tui. Catulus Leonis
Juda. Ad prædam [illegible], [illegible] Et sequentia,
quæ [illegible] [illegible] quam infedit
Tribus Judæ. Ligans ad vineam pullum suum, &
ad vitem, o fili mi, asinam suam. Lavabit in vi-
no stolam suam, & [illegible]
[illegible]. Igitur & media [illegible] pars Prophetiæ: Non au-
feretur Sceptrum de Judâ, & Dux de femore ejus,
donec veniat Qui mittendus est, & Ipse erit Expe-
ctatio Gentium, ad unam Tribum Judæ propriè
pertinet.

Respondetur. Hanc Prophetiam ad Tribum Ju-
dæ propriè referri secundum primam & postre-
mam Oraculi partem. At secundum mediam illam,
Non auferetur Sceptrum de Juda, & Dux de femo-
re ejus, donec veniat Qui mittendus est, ad eam-
dem separatim & propriè, non pertinere, neque
ad eam referri, [illegible] [illegible] Tribubus
[illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] dignitate, [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] ad Judam hæc
etiam verba Jacob [illegible], [illegible] potius
quam aliis Tribubus accommodaret. Primò, quòd
Tribus esset Regno destinata, priùs quam [illegible]

[illegible]

DISSERTATIO XIII.

DE HISTORIA, ET Libro Job.

[illegible]

PROPOSITIO I.

[illegible]

PROPOSITIO [illegible]

[illegible]

SCHOLION I.

[illegible]

SCHOLION II.

[illegible]

DISSERTATIO XIV.

DE CÆDE ÆGYPTII Hebræum vexantis a Mose perpetrata.

[illegible]

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO XV.

DE APPARITIONE DEI [illegible]

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO XVI.

DE INSTITUTIONE ET CELEBRATIONE, & Ritu Judaici Paschatis.

[illegible]

ARTICULUS I.

DE PASCHÆ NOMINE.

ARTICULUS II.

DE TEMPORE PASCHATIS.

ARTICULUS III.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS IV.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS V

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

ARTICULUS VII.

[illegible]

[illegible]

Finis tertii libri Regum.

QVARTI

QUARTA MUNDI ÆTAS, AB EGRESSU ISRAELITARUM EX EGYPTO AD ÆDIFICATIONEM TEMPLI, ANNIS QUADRINGENTIS OCTOGINTA DEFINITA.

CAPUT PRIMUM

Quo hujus Ætatis exponitur Historia, ab Exodo usque ad mortem Moysis, ut in Sacris Literis traditur.

ARTICULUS I.

De Egressu Israelitarum ex Ægypto, primisque quatuor eorum Mansionibus.

Tempus Exodi, & Israelitarum ex Ægypto egressorum numerus.

I. ANNO Mundi bis millesimo quingentesimo decimooctavo, anno quadringentesimo & triginta a vocatione Abraham, ejusque in Chananitidem profectione expleto, primi Mensis die decimâ quintâ, cæsis ab Angelo Exterminatore Primogenitis Ægyptiorum, tam in hominibus quàm in jumentis, *Pharao* noctu surgens, *Moyse* & *Aarone* vocatis, ipsis, Populoque Hebræo fecit abeundi potestatem, ut Domino in solitudine liberè Sacrificium offerrent. Urgebant Ægyptii tot cladibus attriti, ut profectionem maturarent, iis vasa argentea & aurea, variaque supellectilem lubentissimè commodantes. Ex quo rectè colligit *S. Augustinus*, *Quæstione 39. in Exodum*, Hebræos unà cum Ægyptiis in Terrâ Gessen habitasse. Primo diluculo sunt egressi, ut colligitur ex Numerorum 33. 3. *Profecti igitur de Ramesse Mense primo, quintâ decimâ die Mensis primi, alterâ die Phase, filii Israël in manu excelsâ, videntibus cunctis Ægyptiis, & sepelientibus primogenitos, quos percusserat Dominus.* Neque repugnat Scripturæ locus alter Deuteronomii 16. Vers. 1. *Eduxit te Dominus Deus tuus de Ægypto nocte.* Et Vers. 6. *Immolabis Phase vespere ad Solis occasum, quando egressus es de Ægypto.* His enim verbis significatur solùm vespera præcedens diem decimum quintum, quo illucescente sunt egressi. Celebratio enim Paschatis tunc facta, præparatio quædam erat & prænuntiatio proximè futuri ipsorum discessus, multisque ritibus imminentem & exeunte nocte maturandam eorum profectionem significabat. Prohibuerat quidem Moyses ne quisquam *egrederetur ostium domûs suæ usque mane* (Exodi 12. 22.) Sed ubi ex communi Ægyptiorum comploratione intellexit Primogenitorum cædem factam esse, idque apud Hebræos statim vulgatum est, urgentibus Ægyptiis ipsi e domibus exierunt, & profectionem adornarunt. Profecti sunt autem *Ramesse*, Ægyptiorum spoliis onusti, ad sexcenta millia peditum, virorum scilicet bellatorum, præter senes, parvulos, mulieres, & promiscuum vulgus Ægyptiorum, qui Judaicâ Religione initiati, ipsos comitari voluerunt. Non repugnat huic numero locus alter *Numerorum 1. 46.* ubi factâ diligenti enumeratione bellatorum hominum per singulas Tribus, inventa sunt *sexcenta tria millia quingenti quinquaginta.* Cùm enim hæc recensio facta sit *primo die Mensis secundi anno altero* egressionis eorum ex Ægypto (*Numerorum 1. Vers. 1.*) facilè fieri potuit ut tria millia quingenti quinquaginta adolescentes, qui tempore Exodi decimum nonum duntaxat annum attigerant, tum vigesimum agentes (quæ belli idonea apud Hebræos habebatur ætas) inter viros bellatores recensiti sint. Ordine militari egressi sunt, *armati & quinti*, sive *in quinarum dispositi* quam Versionem secutus est *Theodoretus*, & post ipsum amplexi sunt *Cajetanus* & *Oleaster*, aliique Hebraizantes, vel armati ex Ægypto ascenderunt ut reddit Vulgata nostra Latina, post *Aquilam* & *Symmachum*, quibuscum Paraphrasis Chaldaica convenit. Quâ de re legendus *S. Hieronymus Epistolâ 126 ad Damasum Papam* in Responsione ad secundam Quæstionem. 70. Interpretes verterunt *Quintâ autem generatione ascenderunt filii Israël de Terrâ Ægypti:* Quæ Translatio e varietate Hebraicæ vocis variâ significatione ortum habuit. At quâ ratione 70. Interpretes hic reduci possunt in concordiam cum verbis illis Promissionis divinæ Abrahamo factæ Genesis 15. Vers. 13. 14. 16.? *Scito prænoscens quòd peregrinum futurum sit semen tuum in Terrâ non suâ, & subjicient eos servituti, & affligent quadringentis annis. Verumtamen Gentem, cui servituri sunt,*

[illegible]

SCHOLION

[illegible]

ARTICULUS

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS III.

§. I.

§. II.

[illegible]

ARTICULUS IV.

[illegible]

ARTICULUS V.

ARTICULUS VI.

[illegible]

ARTICOLO VII.

[illegible]

[illegible]

CAPUT II.

DE JOSUE, ET EJUS GESTIS quae in Sacris Litteris narrantur.

ARTICULUS I.

[illegible]

1. MOYSI [illegible]

[illegible]

ARTICULUS II.

[illegible]

ARTICULUS III.

[illegible]

CAPUT III.

DE REGIMINE JUDICUM.

ARTICULUS I.

[illegible]

ARTICULUS

ARTICULUS III.

[illegible]

CAPUT IV

DE REGIBUS HEBRAEORUM, & eorum Gestis usque ad jacta Templi Fundamenta

ARTICULUS I.

[illegible]

dium usque. R. Hieronymus, seu quisquis est Auctor Traditionum Hebraicarum in Lib. 2. Regum. Tempus constitutum interpretatur, quando sacrificium vespertinum offerebatur.

Quaeritur secundò, quomodo conciliari possit locus 2. *Regum*, Cap. 24. ubi dicitur *Davidem ab Areuna emisse aream & boves argenti siclis quinquaginta*, cum 1. *Paralipomenon* 21. 25. ubi dicitur emisse *siclos auri* ... *ponderis* ... [illegible]

[illegible]

(3. *Regum* 2. 2. *Paralipomenon* 29.) Ipsius tumulo hoc inscribendum Elogium, quod *Ecclesiastes* 47. legitur. *Quasi adeps separatus a carne, sic David a filiis Israël. Cum leonibus lusit quasi cum agnis; & in ursis similiter fecit sicut in agnis ovium in juventute sua. Numquid non occidit Gigantem, & abstulit opprobrium de gente? In tollendo manum, saxo fundae dejecit exultationem* ... [illegible] ... *Regni, & sedem gloriae* ... [illegible]

ARTICULUS III.

De Salomonis Regni initiis.

1. Salomonis Regnum ... *Adonias* ... [illegible]

[illegible]

... ptem annis, & Hierosolymis annis triginta tribus ... vectibus, pueri necem deprecata est. Utcunque, ...

[illegible]

CAPUT VI.

DE HISTORIA QUARTÆ Ætatis, ut ab Hebræis confirmatâ vel interpolatâ.

ARTICULUS I.

[illegible]

I. Æ[illegible]

[illegible]

II. [illegible]

III. [illegible]

IV. [illegible]

[illegible]

suo Mosaicarum Legum com-
Iosephus, quæ nullibi a

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS IV

[illegible]

[illegible]

CAPUT VII.

DE HISTORIA QUARTÆ [illegible]

ARTICULUS I.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS III.

De Ritibus, Legibus, Moribusque Gentium ex Lege, [illegible]

I. Ex Mosis Libris [illegible]

[illegible]

II. In Templo Gaditano [illegible]

[illegible]

III. [illegible]

[illegible]

ut toto quoque corpore [illegible] [illegible],
quam ad Templa, ubi illa collocata sunt

[illegible]

ARTICULUS IV.

ARTICULUS V.

[illegible]

ARTICULUS VI.

[illegible]

CAPUT VIII.

DE HISTORIA EXOTICA Quartæ Mundi Ætatis.

[illegible]

IN HISTORIAM ECCLESIASTICAM VETERIS TESTAMENTI, QUARTÆ MUNDI ÆTATIS, DISSERTATIONES SELECTÆ.

DISSERTATIO I.

De Exitu Israelitarum ex Ægypto.

ARTICULUS PRIMUS.

De Spoliis Ægyptiorum ab Israeliticâ Gente ex Ægypto migrante ablatis.

PROPOSITIO UNICA.

Hebræi spoliis Ægyptiorum absque furti crimine ditati, ex Ægypto egressi sunt.

Probatur: Qui Dei concessione Ægyptiorum opes abstulerunt, fures vel non fuere: cùm Deus sit supremus rerum omnium Dominus, nec furtum dici debeat ablatio rei alienæ Domino permittente ac donante. Atqui Israelitæ spolia Ægyptiorum Deo concedente, imò & jubente abstulerunt; Itaque fures non fuere.

Probatur Minor ex Dei verbis ad *Moysen* Exodi 11. 2. *Dices ergo omni plebi, ut postulet vir ab amico suo, & mulier a vicinâ suâ vasa argentea & aurea. Dabit autem Dominus Populo suo gratiam coram Ægyptiis.* Et Cap. 12. 35. *Feceruntque filii Israël sicut præceperat Moyses & petierunt ab Ægyptiis vasa argentea & aurea, vestemque plurimam. Dominus autem dedit gratiam Populo coram Ægyptiis ut commodarent eis, & spoliaverunt Ægyptios.* Idem confirmatur ex Libro Sapientiæ Cap. 10. 17. 18. 19. *Et reddidit justis mercedem laborum suorum, & deduxit illos in viâ mirabili, & fuit illis in velamento diei, & in luce stellarum per noctem, & transtulit illos per Mare Rubrum, & transvexit illos per aquam nimiam. Inimicos autem illorum demersit in Mare . . . Ideo justi tulerunt spolia impiorum.*

Probatur secundò ex S. Irenæo Lib. 4. *Adversùs Hæreses*, Cap. 40. *Qui verò*, inquit, *exprobant & improperant, quòd profecturus Populus jussu Dei vasa omnis generis & vestimenta acceperit ab Ægyptiis, & sic abierit, ex quibus Tabernaculum factum est in eremo, ignorantes justificationes Dei & dispositiones ejus, semetipsos arguunt, sicut & Presbyter dicebat.* Et infra. *Ægyptii Populo erant debitores non solum rerum, sed & vitæ suæ, propter Patriarchæ Joseph præcedentem benignitatem . . . . Adhuc Populus pessimam servitutem serviebat Ægyptiis, quemadmodum Scriptura ait. Et vi potestatem exercebant Ægyptii in filios Israel, & in odium eis adducebant vitam in operibus duris luto & latere, & omnibus operibus quæ fiebant in campis per omnia opera quibus eos deprimebant cum vi. Et ædificaverunt eis civitates munitas, multùm laborantes, & augentes eorum substantias annis multis, & per omnem modum servitutis, cùm illi non solùm ingrati essent adversùs eos, verùm & universos eos perdere vellent. Quid igitur injustè ge-*

ARTICULUS II.

PROPOSITIO I.

PROPOSITIO II.

SCHOLION.

DISSERTATIO II.

DE PRÆCEPTIS MORALIBUS Legis Mosaicæ, sive quæ Decalogo continentur, sive quæ ad illum revocantur: & de pœnis in prævaricatores constitutis.

ARTICULUS I.

PROPOSITIO UNICA.

ARTICULUS II.

[illegible]

§. I.

[illegible]

totum praecepti moralis communis. Sicut in primo praecepto, Non facies sculptile. & in tertio praecepto [illegible] *Et ideo utrumque* [illegible] Commentar. [illegible] cap. [illegible] [illegible] *Nam &* [illegible] *Imagine* [illegible] *Cherubim* [illegible]

[illegible] Lucidum, Clypeum [illegible]
[illegible]

Sed [illegible] ardeat [illegible] Crux [illegible]

At [illegible] *Lex* [illegible] [illegible] Constantino [illegible]

[illegible] aliisque [illegible] Imagines [illegible]

Cultus Moloch prohibitus. VI. Ad II. Praeceptum [illegible] Moloch [illegible] Deus [illegible]

Moloch quis Deus apud hebraeos? [illegible] Saturnum [illegible] [illegible] Hieronymus [illegible] Cyrillus Alexandrinus [illegible] quod Ammonitarum Numen sit Idolum, cujus nomen vetustas temporis [illegible] Moloch [illegible] Reges [illegible] [illegible] *Lib. De Legibus* [illegible] Moloch & Baal [illegible] Deus [illegible] Baal [illegible] Moloch [illegible]

Liberorum immolatio, subinvenit Moloch. [illegible] Saturnus [illegible] Phoenicum [illegible] Porphyrius [illegible] Clemens Alexandrinus [illegible] Eusebius [illegible] *De Civitate Dei* [illegible] Carthaginenses [illegible]

Mutatâ genitor [illegible] *immolat,* [illegible]

Sed [illegible] *infantes* [illegible] *pretio* [illegible] *tympanorumque*

§. II.

[illegible]

§. III.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

§. IV.

[illegible]

§. V.

[illegible]

§ VI.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

§. VII.

[illegible]

[illegible]

§. VIII.

[illegible]

§. IX.

DISSERTATIO III.

DE CAEREMONIALIBUS LEGIS Mosaicae Praeceptis

ARTICULUS I.

[illegible]

PROPOSITIO I.

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO II.

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO III.

[illegible]

ARTICULUS II.

DE LEGIBUS CÆREMONIALIBUS Sacrificiorum.

§. I.

De Sacrificiorum Ritibus.

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

§. II.

ex Theodoreto Quæstione [illegible] in Leviticum. Typo enim erat [illegible] Christum significans extra civitatem, in loco separato moriturum. Unde Apostolus ad Hebræos [illegible], Quorum enim [illegible] animalium infertur sanguis pro peccato in Sancta per Pontificem, horum corpora cremantur extra castra. Propter quod & Jesus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. Exeamus igitur ad eum extra castra, improperium eius portantes. Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. Pro peccato Sacerdotis & Populi [illegible] victimam [illegible], Docet [illegible] Sacerdos [illegible] populus [illegible], inquit Theodoretus. In [illegible] pro peccato Principis, aut plebeii victima non comburebatur extra castra, nec sanguis eius [illegible] in Tabernaculum [illegible] Altare [illegible]. [illegible] Leviticus [illegible] [illegible] pro peccatis [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] pro peccato [illegible] peccatum [illegible], Capp. [illegible] Levit. [illegible]

Quæ [illegible] expiatoria pro peccatis sunt offerebant, [illegible] peccati [illegible] non poterat, & [illegible]. Nunquam [illegible].

Qui duos turtures [illegible] duos pullos columbarum offerebat pro peccato [illegible], cum agnum [illegible] unum [illegible] pro peccato, & alterum pro holocausto offerre debebat. [illegible] S. Augustinus Quæstione [illegible] in Leviticum. Sed prius offerebatur pro peccato, deinde holocaustum [illegible]. [illegible] Christi figura erat. [illegible], [illegible] holocaustum [illegible] & [illegible] (inquit) S. Cyrillus [illegible] De Adoratione in Spiritu & Veritate [illegible] Christi mortem non [illegible], sed [illegible]. [illegible] sanguine [illegible], quo significabatur Christum sanctificare [illegible], ut [illegible] S. Cyrillus.

[illegible] nec turtures, nec pullos columbarum, præ paupertate [illegible] pro peccato offerebat [illegible] sine oleo, & thure. [illegible] Levitici [illegible], Causa [illegible] Theodoretus affert. Oleum enim lætitiam [illegible]. [illegible] Quorum utrumque [illegible] peccatum.

Qui sponte peccaverant, aut depositum [illegible] denegaverant, aut [illegible] quispiam illud proximo [illegible] reddiderant, [illegible] & quæ [illegible]. Deinde [illegible] ad [illegible] Levitici 6. Quod [illegible] Reddidit enim quæ [illegible], quadruplum [illegible].

In [illegible] victima quoque pro peccato offerebatur, ad [illegible], ut significaret [illegible] esse [illegible] Theodoretus Quæstione [illegible] in Leviticum.

Quodo [illegible] Sacerdotum.

VIII. Inter omnia Sacrificia holocaustum erat præcipuum, quia totum comburebatur in honorem Dei, & nihil [illegible]. Secundum locum [illegible] in sanctitate tenebat hostia pro peccato, quæ comedebatur [illegible] a Sacerdotibus [illegible]. Tertium gradum tenebant hostiæ pacificæ pro gratiarum actione, quæ comedebantur ipso die, [illegible] in Jerusalem. Quartum locum tenebant hostiæ pacificæ pro voto [illegible] etiam [illegible], ita S. Thomas Prima Secundæ, Quæstione [illegible] Articulo [illegible]. [illegible] Quia [illegible] Deo [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], nec [illegible] Levitici [illegible] Theodoretus affert Quæstione [illegible] in Leviticum [illegible], [illegible] [illegible], sed [illegible], quæ [illegible], [illegible] [illegible] habere.

Omnes ab [illegible] a Sacerdotibus propter [illegible] oblata, quæ [illegible] comburenda erat.

IX. Omne Sacrificium Sacerdotum igne penitus comburendum erat. [illegible] victima a Sacerdotibus propter [illegible] oblata, Levitici 6. [illegible] Theodoretus Quæstione [illegible] in Leviticum. [illegible] Sacerdotem esse [illegible], [illegible], sed totum [illegible] Deo [illegible].

Quicumque victimam tetigerat, vel cuius sanguine [illegible], sanctificabatur.

X. Quicumque carnes victimæ tetigerat, vel cuius sanguine [illegible] sanctificabatur, & [illegible] in loco sancto [Levitici 6.] Ad [illegible] interpretatur Theodoretus Quæstione [illegible] in Leviticum [illegible], [illegible] & [illegible] Templi [illegible], [illegible] sanguine [illegible], [illegible] fuerant, [illegible].

ARTICULUS III.

DE LEGIBUS CÆREMONIALIBUS Sacrorum.

§ I.

De Rationibus [illegible] Legum.

PROPOSITIO I. GENERALIS.

Ad [illegible] singularem Dei [illegible], ac [illegible] ad Mysteria Christi significanda, lata sunt Leges Cæremoniales Sacrorum.

1. HAnc Propositionem [illegible] probatione indigentem [illegible] S. Thomas Prima Secundæ, Quæstione [illegible] Articulo 4. [illegible] cultus Dei ad hoc præcipue ordinatur, ut homines Deum in reverentia habeant. [illegible] homines [illegible], ut [illegible] [illegible], [illegible], & [illegible] Reges & Principes, [illegible], & [illegible] [illegible]. Et propter hoc oportuit, ut aliqua speciali tempora, & speciale Tabernaculum,

§ II.

PROPOSITIO

§. III.

§ IX.

§. V.

ARTICULUS IV

§. I.

[illegible]

§. II.

[illegible]

§. III.

§. IV.

§. V.

§. VI.

ARTICULUS V.

[illegible]

§. I.

[illegible]

§. II.

Matth. 3. 13. — qui cum esset Gentilis, salvum eripebat sublequentia demonstrant. Dominus quoque dixit: *Ac* [illegible]
Matth. c. 7. 15. — „ Multi venient ad vos in vestimentis ovium,
Ad Philip. — „ intus autem sunt lupi rapaces. Et Judas, Cavete a [illegible] *Apostolus*: Videte canes.
Actor. 20. — „ [illegible] ad Ephesios: Scio quod post
Item in Matth. c. 7. — discessum meum ingredientur in vos lupi graves non parcentes gregi. Et Propheta item [illegible] ipsos [illegible] ad similitudinem [illegible]
Matth. c. 13. — [illegible], & [illegible] a [illegible] [illegible]: Rursum Dominus: Simile est Regnum Cœlorum sagenæ missæ in Mare & ex omni genere piscium congreganti. [illegible] congregabuntur & [illegible]. Quare [illegible] interpretatio [illegible].

Iis ergo Patres & Auctores Ecclesiastici, qui hoc argumentum tractarunt, & inter alios S. Thomas Prima Secundæ Quæstione 102. Articulo 6. in Responsione ad Primum.

Symbola animalium etiam de creatura apud Gentiles nota. — CÆterum [illegible] apud Ægyptios aliasque [illegible] superstitionem Ægyptiis [illegible] Plutarcho, in Iside, [illegible] alienum sentiebant. Iidem [illegible], ut refert Porphyrius Libro 4. De Abstinentia, & a certo genere piscium, [illegible] & anguilla, ut refert Herodotus Libro 2. Capite [illegible] Ægypti Sacerdotes, referente Chæremone, apud eumdem Porphyrium: Piscibus omnibus abstinebant & quadrupedibus quæcumque solidas aut multifidas haberent ungulas, aut cornua non [illegible] & volucribus omnibus quæ carnes [illegible]. Morem illud [illegible]

——— [illegible]
[illegible] [illegible] capita.

Non solum apud Ægyptios aut Syros, sed & Græcos [illegible] a piscibus abstinere [illegible] haud [illegible] teste [illegible] Symposiacon 8. Quæstione 8. [illegible] Sacerdotes [illegible] [illegible] habentes, neque [illegible], neque manducarent. Veteres [illegible], & [illegible] & [illegible] [illegible] pisces [illegible] teste [illegible] Libro 1. De Bello Gallico. Pythagoram [illegible] a [illegible] & [illegible] abstinere [illegible] apud [illegible] [illegible] Dei [illegible] & [illegible] ob [illegible] quod [illegible] [illegible], rationem a Judæis lege sanctæ observari [illegible]. [illegible] discrimen [illegible] apud Gentes [illegible]. Apud [illegible] [illegible]. Apud [illegible]. Apud Hetruscos [illegible] [illegible] ex [illegible] a [illegible] ab [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible]. Apud [illegible] [illegible] animalium mundorum ab immundis [illegible]. Quidam enim Ægypti Sacerdotes ad quadrupedum ungulis & cornibus [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] quidam a piscibus omnibus abstinuere. Judæi [illegible]
gave.

Judæorum abstinentia a carne suilla rationes. — [illegible] [illegible] Judæi [illegible] [illegible] loquitur:

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] habebant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsa [illegible] porcos potius [illegible] aut carnes porcinas edere, & carnibus [illegible] [illegible] quos [illegible] [illegible] ac [illegible] pollutum se [illegible], ut constat ex Libro 2. Macchabæorum c. 6. & 7. Macchabæorum Capite 6. & ex Josepho Libro De Bello Judaico Capite [illegible]. [illegible] Judæorum a carne suilla [illegible] Libro [illegible] [illegible] [illegible] Plutarcho Libro 4. Symposiacon Quæstionem [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] honore apud Judæos esse, [illegible] ab [illegible] [illegible] abstinuisse. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], quod [illegible] [illegible] Judæi [illegible] [illegible] Unde [illegible] Ægypti, [illegible] [illegible] [illegible] Plutarchus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Addit Judæos, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]. A [illegible] Judæos carnem suillam [illegible] [illegible], Tum quod abhorreant a [illegible] & lepra, quas putant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lepra, & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Tum quod [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Tum quod porcorum [illegible] [illegible], & [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] lepra [illegible], neque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Addit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Judæos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tacitus [illegible] Libro 5. [illegible] Judæos a [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Judæos & Phœnices [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Porphyrius Libro De Abstinentia. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] Gerasenorum [illegible] [illegible] Judæi [illegible] [illegible] porcorum greges [illegible] [illegible] quos [illegible] Dominum a [illegible] [illegible], Matthæi [illegible] [illegible] Judæos porcum coluisse [illegible] [illegible] ab [illegible] abstinuisse.

Judæi [illegible] de porcorum [illegible]

[illegible] esse figmenta, [illegible] ab [illegible] rerum Judaicarum [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], non tamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rec. Ab [illegible] a carne [illegible] Judæos a Deo [illegible]. Quos [illegible] Ægypti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Libro De [illegible] [illegible].

qui

§. III.

[illegible]

§. IV.

[illegible]

§. V.

§. VI.

§. VII.

§. VIII.

§. IX.

§. IX.

§. X.

[illegible]

DISSERTATIO IV.

DE JUDICIALIBUS SEU Forensibus Legis Mosaicæ Præceptis.

[illegible]

ARTICULUS I.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS II.

[illegible]

ARTICULUS III.

[illegible]

ARTICULUS IV.

periculo… ucis bl… quæ, pe… debetur… teq. Et… buit ex…

… mulieribus prohibita.

Leges exceptionum.

DISSERTATIO V.

De Vitulo Aureo ab Aarone conflato.

PROPOSITIO I.

[illegible]

PROPOSITIO [illegible]

[illegible]

PROPOSITIO III.

SCHOLION.

DISSERTATIO VI.

DE ÆNEO SERPENTE A MOSE Erecto.

[illegible]

PROPOSITIO UNICA.

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO VII.

DE MIRACULO IN ASINA Balaami facto, & de ejusdem Balaami Vaticinio.

PROPOSITIO I.

[illegible]

PROPOSITIO II.

DISSERTATIO VIII.

DE MORTE MOYSIS.

PROPOSITIO UNICA

manserunt? Denique & Elias simul est visus, qui translatus currù est, non sepultus, nec mortuus legitur. Vivit enim qui cum Deo Elias est. Moses autem mortuus quidem legitur, sed per Verbum Dei mortuus, per quod facta sunt omnia. Verbo autem Dei Cœli firmati sunt. Per verbum igitur Dei non lapsus operis, sed firmamentum est. Non ergo tanquam relapsus in terram deprehenditur corporis solutione, sed tanquam Verbi cœlestis operatione donatus & munere, ut qualitatem magis carnis ejus, quàm lapsum acceperit.

Respondetur S. Hilarium in ea quidem fuisse singulari sententia, quòd *Moses* futurus esset cum Elia Christi Judicis Præcursor [Qua in re ipsum non sequimur, cæteris Patribus adhærentes:] At differte non affirmat quòd mortuus non sit. Potuit enim resurrexisse illa in hypothesi, quo tempore Christus transfiguratus est, sub finem Mundi secundò moriturus, & Antichristum suo etiam sanguine extincturus.

S. Hieronymus verò de mystico dumtaxat in cœlum ascensu loquitur, quem non soli *Moysi*, sed Sanctis omnibus cum Christo tribuit, sive de profectu spirituali, & ascensu ad cœlestis & perfectioris vitæ gradum, & culmen sanctitatis. Id patet ex verbis antecedentibus & consequentibus. Versatur in illis Prophetæ verbis explicandis: *Qui ædificat in cœlo ascensionem suam, & fasciculum suum super terram fundavit. Qui vocat aquas maris, & effundit eas super faciem terræ. Dominus nomen ejus.* Quæ ita commentatur. *Dominus Deus omnipotens, qui respicit sive tangit terram, & commovet eam, ipse est qui quotidie ædificat in cœlo ascensionem suam & dicit in Evangelio:* Pater meus usque modo operatur, & ego operor. *& non solum de costa Adam in typum Ecclesiæ semel ædificavit Evam, sed quotidie credentes & membra corporis sui ædificat, & de terris ad cœlum levat, ut in illis ipsa conscendat. Ascendit Dominus in cœlum cum Enoc: Ascendit cum Elia: Ascendit cum Moyse, cujus sepultura locus, quia in cœlum ascenderat, in terra non potuit inveniri. Ascendit cum Paulo, qui Vas electionis, in Apostolum de persecutore mutatus est, & de humilibus raptus in sublimia. Ita ut ascenderet in cœlum tertium, & per Spiritum Sanctum & Filium perveniret ad Patrem, & audiret verba ineffabilia, Mysteria Trinitatis, quæ hominibus audire non licitum est. Iste ergo qui quotidie ascendit in* Luc. 12. *Sanctis, fasciculum suum fundavit super terram: De quo in Evangelio loquitur:* Ne timeas grex parvule, quia complacuit Patri meo hab[i]tare in te. *Ille fasciculus* [...] *Domini Religione constrictus est.*

S. Ambrosius more suo sensui allegorico intentus, nihil aliud significare voluit, quàm *Moysem* typum fuisse Christi a mortuis resurgentis. Quia mors sanctissimi illius Legislatoris ita in Scriptura Sacra narratur, ut ipse non tam mortuus, quàm translatus fuisse videatur. Virium enim defectu mortuus non est. Deinde ab hominum conspectu omnino abreptus est, & usque sepulcrum ignoratur. Quòd verò mortuum *Moysem* existimaverit *Sanctus Ambrosius* constat ex eo, quòd ibidem scripserit, Ipsum resurrecturum. *Bene autem*, inquit, *inter Dominum & servum servatur distantia. Ut prærogativam Domini intelligas, servi gratiam, de Moyse legitur, quia sepulturam ejus nemo scit. De Christo autem,* Sepultura ejus de terra sublata est, *Quia ille secundùm mysterium Legis expectabat redemptionem, ut resurgeret. Iste* Isai. 53.6. *secundùm Evangelii donum redemptionem non expectabat, sed donabat. Et ideo sepultura ejus ignorata non est, sed elevata, quam diutiùs creatura tenere non potuit, quia per ipsum omnis creatura properavit a corruptionis servitute elevari. Nemo ergo scit sepulturam Moysi, quia vitam ejus omnes noverunt. Christi autem sepulturam videmus; sed nunc jam non novimus, qui Resurrectionem ejus agnovimus.*

FINIS TOMI PRIMI VETERIS TESTAMENTI.

INDEX
RERUM PRÆCIPUARUM, QUÆ IN HOC VOLUMINE CONTINENTUR.

A

B.

C

F

G

H

I

L

M

R

S

Fin.

Explicit Index Tomi I. Veteris Testamenti.